

Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuin- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2022

ulkoministeriö • oikeuspalvelu • EU-tuomioistuinasiat

*Aktiviteter av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1–31.12.2022*

ULKOMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
EU-tuomioistuinasiat

Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa
1.1.–31.12.2022

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan ne EU-tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joihin Suomen hallitus on osallistunut vuoden 2022 aikana. Kertomus kattaa myös ne tapaukset, joihin Suomi on osallistunut aiemmin ja joissa on nyt annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai tuomio. Lisäksi käydään läpi Euroopan komission kertomuskaudella Suomelle lähettämät jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevat kirjeet (viralliset huomautukset ja perustellut lausunnot) sekä virallista menettelyä edeltävät EU Pilot-kirjeet.

Jäsenvaltio voi osallistua **EU-tuomioistuimessa** käsiteltäviin asioihin monessa roolissa, kuten komission nostaman rikkomuskanteen vastaajana. Selvästi suurin osa Suomen toiminnasta EU-tuomioistuimessa on kuitenkin oma-aloitteista osallistumista sellaisiin tapauksiin, joiden lopputulokseen vaikuttaminen on Suomen edun mukaista. EU:n oikeus kehittyy jatkuvasti tuomioistuimen ratkaisujen myötä, joten osallistumalla aktiivisesti jäsenvaltio voi vaikuttaa tähän kehittymiseen ja edistää tavoitteitaan. Kertomuskaudella Suomi osallistui aktiivisesti eri aloja koskeviin asioihin.

Suurin osa niistä tapauksista, joihin Suomi kertomuskaudella osallistui, oli kansallisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämiä EU:n oikeuden oikeaa tulkintaa tai pätevyyttä koskevia ennakkoratkaisupyyntöjä. Nämä asiat koskivat muun muassa yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkintaa, covid-pandemian vaikutusta matkustajien ja työntekijöiden oikeuksiin, autoverotusta, rahapelien markkinointia ja suden metsästystä. Lisäksi Suomi esiintyi väliintulijana useassa kanneasiassa tukien jompaakumpaa asian osapuolista. Tästä kategoriasta on syytä nostaa esiin erityisesti kolme *Ryanair vastaan komissio* -asiaa, joissa on kyse Suomen valtion Finnairille covid-19-tilanteen johdosta myöntämien valtiontukien laillisuudesta.

Vuonna 2022 unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin antoivat myös useita tuomioita sellaisissa merkittävässä asioissa, joihin Suomi on osallistunut. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että covid-19-pandemiaan liittyvä Suomen valtion osallistuminen Finnairin osakeantiin oli unionin oikeuden mukaista. Useassa unionin tuomioistuimen tuomiossa linjattiin niitä edellytyksiä, joilla teleoperaattorit voivat säilyttää palvelujen käyttäjien liikenne- ja paikkatietoja ja luovuttaa niitä viranomaisille. Unionin tuomioistuin otti kantaa myös ulkomaisten sijoitusrahastojen verotukseen Suomen lainsäädäntöä koskevassa asiassa ja ratkaisi korkeimman hallinto-oikeuden sille esittämiä ammattipätevyysdirektiivin tulkintaa koskevia ennakkoratkaisupyyntöjä sekä korkeimman oikeuden esittämän tuotevastuudirektiivin tulkintaa koskevan ennakkoratkaisupyyntön. Yleisesti merkittävänä on pidettävä tuomioita, joilla unionin tuomioistuin hylkäsi Puolan ja Unkarin oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen liittyvän nk. ehdollisuusasetuksen kumoamiseksi nostamat kanteet.

Jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevan menettelyn puitteissa Suomi sai kertomuskautena komissiolta 17 uutta virallista huomautusta, mikä oli edellisvuotta vähemmän. Perusteltujen lausuntojen määrä kasvoi edellisvuodesta. Suurin osa virallisista huomautuksista ja perustelluista lausunnoista koskivat direktiivien täytäntöönpanon viivästyistä. Kertomuskaudella ei ollut vireillä yhtään komission Suomea vastaan nostamaa rikkomuskannetta.

SAMMANDRAG

Denna berättelse redogör för ärenden som varit anhängiga vid EU-domstolen och som Finlands regering varit delaktig i under 2022. Berättelsen omfattar också mål som Finland deltagit i tidigare och i vilka generaladvokatens avgörande eller en dom har getts. Dessutom redogör berättelsen för de brev om överträdelser mot medlemskapsförpliktelsena (formella underrättelser och motiverade yttranden) som Europeiska kommissionen har skickat till Finland under berättelseperioden och för EU Pilot-brev som föregått officiella förfaranden.

En medlemsstat kan ha flera roller i ärenden vid **EU-domstolen**, till exempel vara svarande i ett överträdelseförfarande som väckts av kommissionen. Allra mest har Finland deltagit på eget initiativ i sådana ärenden där det ligger i Finlands intresse att inverka på slutresultatet. EU-rätten utvecklas ständigt genom EU-domstolens avgöranden, och en medlemsstat kan genom aktiv medverkan inverka på utvecklingen och främja sina mål. Finland deltog aktivt i flera ärenden inom olika områden under berättelseperioden.

Största delen av de mål som Finland deltog i under berättelseperioden handlade om att nationella domstolar begärde förhandsavgörande rörande tolkningen eller giltigheten av unionsrätten. Dessa ärenden gällde bland annat tolkningen av den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR) och direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, covid-pandemins konsekvenser för resenärers och arbetstagares rättigheter, beskattningen av bilar, marknadsföringen av penningspel och vargjakt. Därtill uppträdde Finland som intervenient i flera mål och gav sitt stöd till någon av parterna. I den här kategorin kan särskilt nämnas de tre ärendena Ryanair mot kommissionen, som gäller lagligheten av de statsstöd som finska staten beviljat Finnair på grund av covid-19-läget.

Under 2022 gav domstolen och tribunalen även flera avgöranden i viktiga ärenden där Finland var delaktigt. Tribunalen ansåg att det deltagande som finska staten ställt för Finnairs aktieemission i anknytning till covid-19-pandemin var laglig enligt unionsrätten. I flera av domstolens domar har man fastställt under vilka förutsättningar teleoperatörer kan lagra användarnas trafik- och lokaliseringssuppgifter och överlämna dessa uppgifter till myndigheterna. I ett ärende som gällde Finlands lagstiftning tog domstolen även ställning till beskattningen av utländska placeringsfonder och avgjorde ärenden där högsta förvaltningsdomstolen begärt förhandsavgörande i fråga om tolkningen av yrkeskvalifikationsdirektivet. Domstolen avgjorde även ett ärende där högsta domstolen begärde förhandsavgörande i fråga om tolkningen av produktansvarsdirektivet. Domstolen avlog talan som Polen och Ungern väckt för att upphäva den så kallade villkorlighetsförordningen, som gäller respekterandet av rättsstatsprincipen. Dessa domar ska anses vara av stor vikt i allmänhet.

Under berättelseperioden fick Finland 17 formella underrättelser enligt kommissionens **överträdelseförfarande**, vilket var färre än året innan. Antalet motiverade yttranden ökade jämfört med föregående år. Största delen av de formella underrättelserna och de motiverade yttrandena gällde försenat genomförande av direktiv. Under berättelseperioden var ingen talan om överträdelse mot Finland anhängig.

SUMMARY

This report describes those cases pending before the Court of Justice of the European Union where the Government of Finland was involved in 2022. The report also covers those cases where Finland had been involved earlier and where an opinion of the Advocate General or a judgment was issued during the reporting period. Moreover, the report describes the letters sent by the Commission of the European Union to Finland in 2022 due to Finland's suspected failure to fulfil its obligations as an EU Member State (letters of formal notice and reasoned opinions) and the Commission's EU Pilot letters preceding the formal procedure.

An EU Member State may be involved in cases brought before the **EU Court of Justice** in many roles, for instance as a defendant in infringement proceedings brought by the Commission. However, clearly most of Finland's involvement in proceedings before the Court is based on its own initiative in cases where influencing the outcome is in Finland's interests. Since European Union law is constantly evolving with the case law of the Court, a Member State can influence the evolution and promote its own objectives by taking an active part in proceedings. During the reporting period, Finland participated actively in cases concerning different sectors.

Most of the cases where Finland was involved during the reporting period were based on requests for preliminary rulings submitted by national courts to the Court of Justice concerning the correct interpretation or validity of EU law. These cases concerned, for example, the interpretation of the General Data Protection Regulation (GDPR) and the Directive on Privacy and Electronic Communications, the impact of the COVID-19 pandemic on the rights of passengers and employees, the taxation of cars, the marketing of gambling and the hunting of wolves. Furthermore, Finland intervened in proceedings on several direct actions, in support of either of the parties to the case. In this category, especially three *Ryanair v Commission* cases deserve to be highlighted. They concern the legality of the State aid granted by the Finnish Government to Finnair due to the COVID-19 situation.

In 2022, the Court of Justice and the General Court of the EU also passed several judgments in important cases where Finland had been involved. The General Court held that the Finnish Government's participation in Finnair's share issue in connection with the COVID-19 pandemic had been in compliance with Union law. The Court of Justice passed several judgments where it defined the conditions on which telecommunications operators may retain traffic and location data of service users and disclose them to public authorities. Moreover, the Court took a stand on the taxation of foreign investment funds in a case concerning Finnish law. The Court also ruled on requests for a preliminary ruling from the Finnish Supreme Administrative Court on the interpretation of the Professional Qualifications Directive and on a request for a preliminary ruling from the Finnish Supreme Court on the interpretation of the Product Liability Directive. The judgments by which the Court of Justice dismissed the direct actions brought by Poland and Hungary seeking annulment of the Rule of Law Conditionality Regulation are of general importance.

Under the infringement procedure, Finland received 17 new letters of formal notice from the Commission during the reporting period. This number was lower than the year before. The number of reasoned opinions increased from the previous year. Most formal notices and reasoned opinions concerned delays in the transposition of directives. No infringement actions brought by the Commission against Finland were pending in 2022.

1	TAUSTAA	7
2	TUOMIOISTUINASIAST.....	12
2.1	ENNAKKORATKAISUASIAST.....	12
2.1.1	Tuomiot ja määräykset.....	12
2.1.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	25
2.1.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	29
2.2	VÄLIINTULOT.....	37
2.2.1	Tuomiot ja määräykset.....	37
2.2.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	41
2.2.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	42
3	RIKKOMUSMENETTELYT.....	45
3.1	UNIONIN OIKEUDEN VIRHEELLISTÄ TAI PUUTTEELLISTA SOVELTAMISTA KOSKEVAT RIKKOMUSMENETTELYT	46
3.1.1	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset	46
3.1.2	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot.....	47
3.2	DIREKTIIVIEN TÄYTÄNTÖÖNPANON VIIVÄSTYMISTÄ KOSKEVAT RIKKOMUSMENETTELYT	49
3.2.1	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset.....	49
3.2.2	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot	50
4	EU PILOT	51
5	NOTIFIKAATIOT.....	53

1 TAUSTAA

Tämä kertomus koskee Suomen hallituksen toimintaa EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusmenettelyssä vuoden 2022 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Kertomuksessa kuvataan ne EU-tuomioistuinasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut sekä ne asiat, joihin Suomi on osallistunut aiemmin ja joissa on annettu kertomuskaudella julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai tuomio.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne *EU-rikkomusmenettelyt*, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä. Vuonna 2022 ei ollut vireillä yhtäkään komission Suomea vastaan nostamaa rikkomuskannetta.

Kertomuksen lopussa kerrotaan lyhyesti Suomen kertomuskauden aikana vastaanottamista nk. EU Pilot -tiedusteluista sekä Suomen tekemistä direktiivin täytäntöönpanoilmoituksista (notifikaatiot).

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuinten tehdessä sille ennakkoratkaisupyynnöt ja unionin oikeuden tulkinnasta ja pätevydestä.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyynnöt, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä unionin toimielinten väliset riita-asiat. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

EU-tuomioistuinasiat

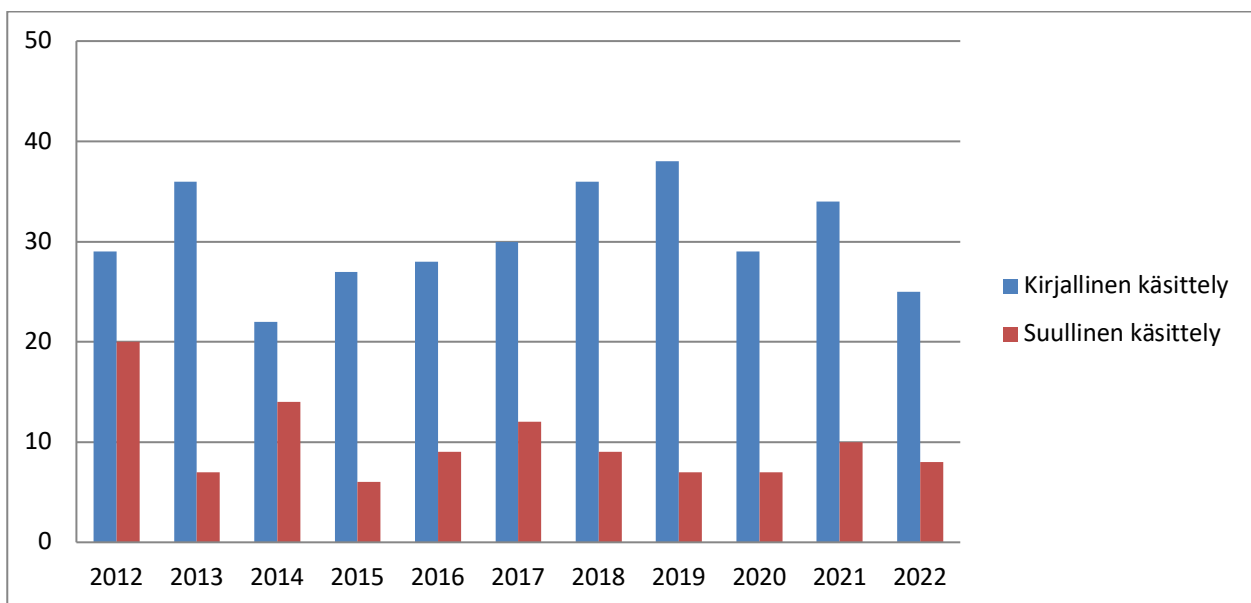
Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa neljään pääryhmään:

- ennakkoratkaisupyyntöihin
- jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin kanteisiin
- unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin valituksiin
- suunnitteilla olevan kansainväliseen sopimukseen liittymisen unionin oikeuden mukaisuutta koskeviin lausuntopyyntöihin.

Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Kanneasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *valittajana*, *valitusasian vastaajana* tai *väliintulijana*.

Suomen hallituksen on vastattava kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tulevien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöasioiden käsittelyyn hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan esimerkiksi komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta.

Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi sen käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen. Kertomuskautena (1.1.–31.12.2022) Suomi osallistui 25 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 8 asian suulliseen käsittelyyn.

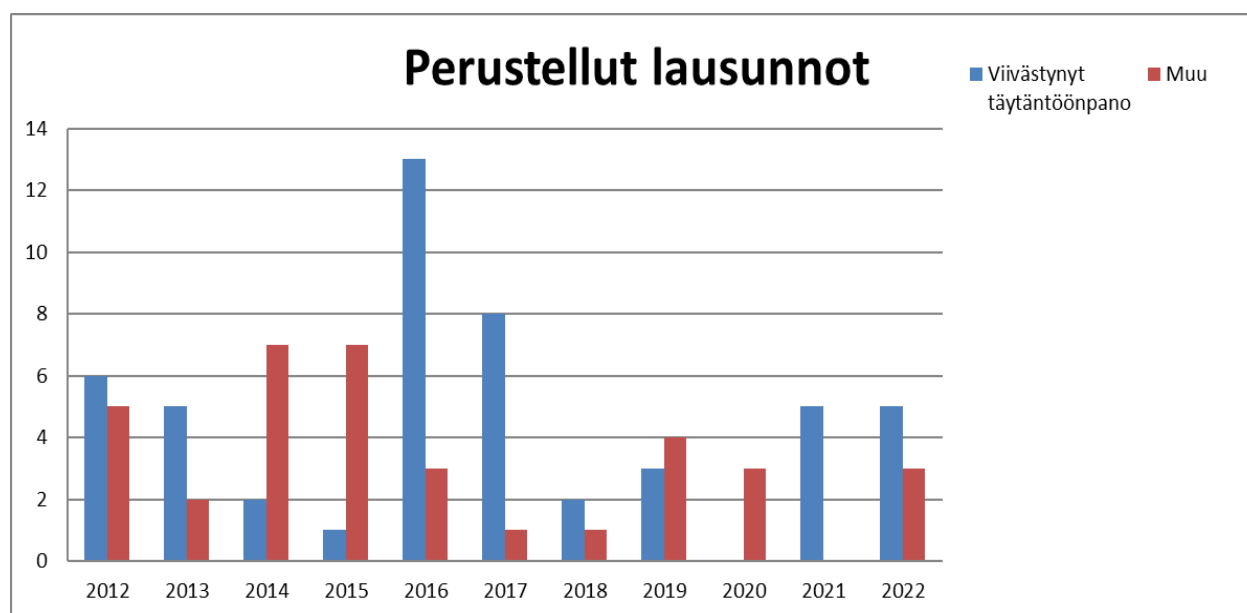
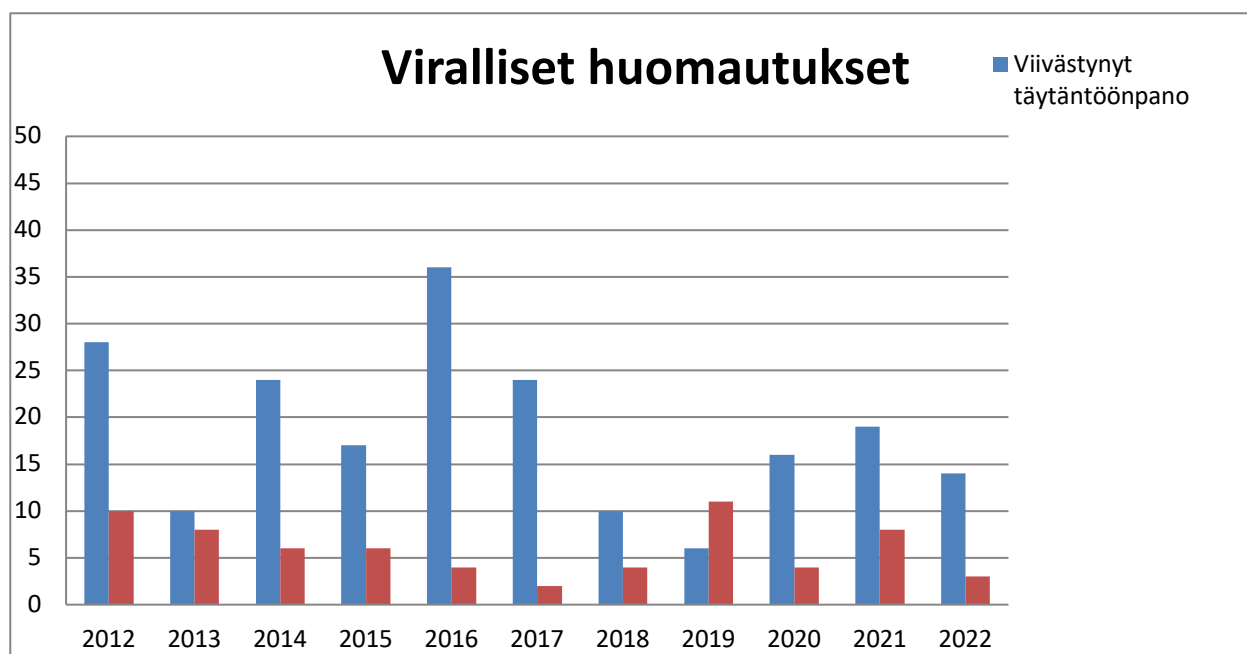
Kaavio 1: Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn vuosina 2012–2022.

EU-rikkomusasiat

EU-rikkomusasialla tarkoitetaan komission SEUT 258 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysoikeuksien rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa yhteisymmärrys jäsenvaltion ja komission välillä ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi.

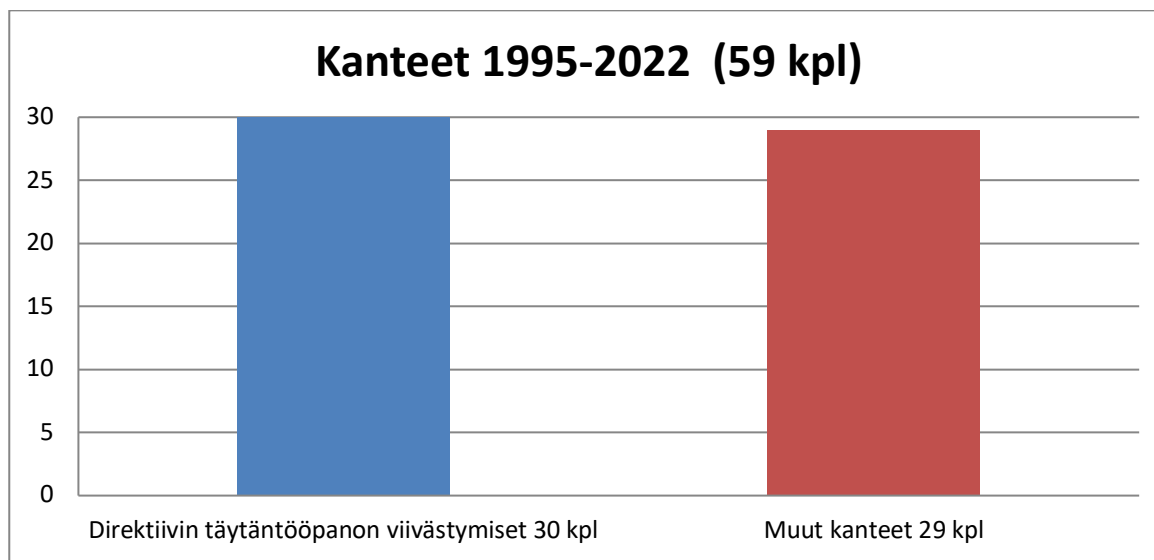
Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*.¹ Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*.

Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun lausunnon*. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

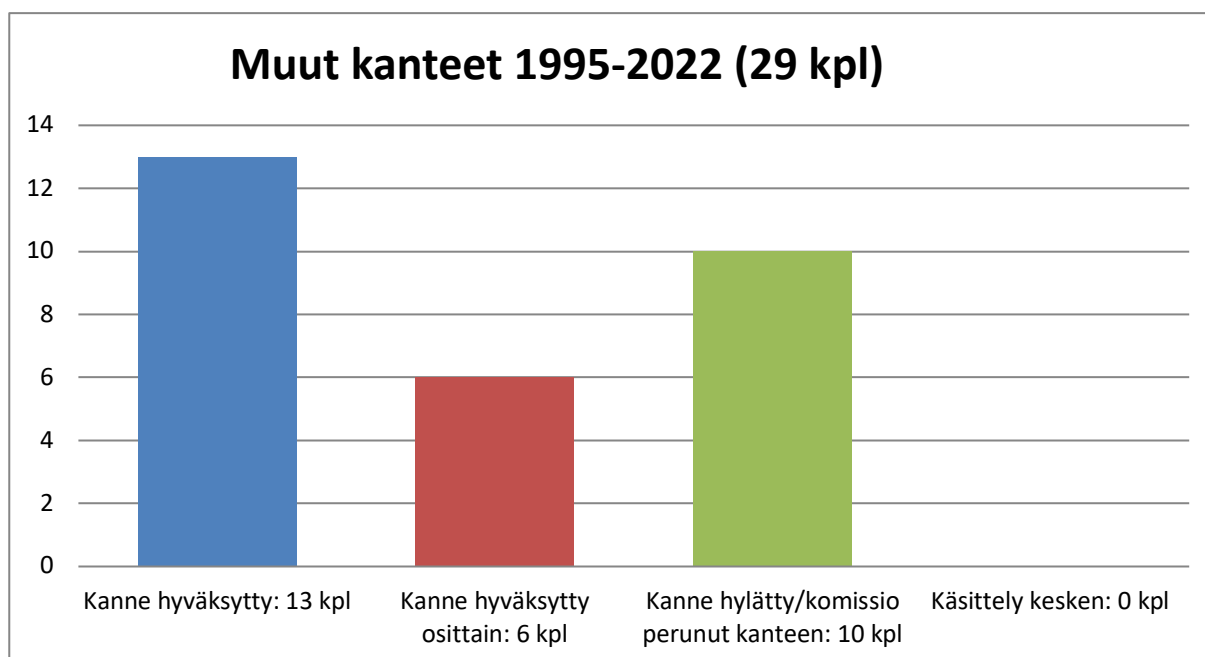

Kaavio 2 ja 3: Suomea koskevat rikkomusmenettelyt vuosina 2011–2022

¹ Monesti nämä epäviralliset tiedustelut toteutetaan ns. EU Pilot -järjestelmän puitteissa. EU Pilot -järjestelmää ja EU Pilot -tapauksia käsitellään tämän kertomuksen osassa 4.

Kaavio 4: Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin koko jäsenyyden ajalta.

Kaavio 5: Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien kanneasioiden lopputulos.

SEUT 260 artiklan nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman *tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn*. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo aiemmin antanut jäsenvaltiolle SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia kyseisen tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan *kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakkoa*. Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevissa asioissa unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa menettelyssä eli heti ensimmäisessä asiaa koskevassa tuomiossaan (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Suomen edustaminen EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa

Suomen edustamisesta EU-tuomioistuinasioissa ja komission Suomea vastaan käynnistämässä rikkomusmenettelyissä vastaa ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö. Suomea ovat Euroopan unionin tuomioistuimessa kertomuskautena edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Henriikka Leppo sekä lainsäädäntöneuvokset Mervi Pere ja Anne Laine. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoministeriön johdolla yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden edustajien kanssa.

EU-tuomioistuinasioiden yksikkö

Ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat / OIK-30
Ulkoministeriö
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (keskus) 0295 16001
OIK-30@gov.fi

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAIT

Tässä osiossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on kertomuskautena annettu tuomio tai jotka on ratkaistu määräyksellä (2.1.1 jakso) taikka joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus² (2.1.2 jakso). Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä jonkun jäsenvaltion kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kyseisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot ja määräykset

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja jotka on ratkaistu kertomuskaudella.

1. Yhdistetyt asiat C-793/19 ja C-794/19, *SpaceNet ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuojat – Tietojen säilytysvelvollisuus viranomaista varten – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – EU:n perusoikeuskirja

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin teki ennakkoratkaisupyynnön, joka koski sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkintaa. Saksalainen tuomioistuin halusi selvittää, onko unionin oikeus esteenä Saksan lainsäädännölle, joka koskee televiestintäpalvelujen tarjoajien velvollisuutta säilyttää asiakkaidensa liikenne- ja paikkatietoja viranomaistarpeita varten ottaen huomioon erityisesti EU:n perusoikeuskirjan määräykset ja unionin tuomioistuimen aikaisempi oikeuskäytäntö.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.2.2020) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (13.9.2021), että unionin oikeus ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja veloitetaan säilyttämään näiden palvelujen loppukäyttäjien liikenne- ja paikkatiedot, kun säilyttämismääräyksen olemassaolo on sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivissä tarkoitetun tavoitteen saavuttamisen kannalta välttämätön ja säilyttämismääräykselle on asetettu rajoituksia, joiden avulla varmistetaan, että se ei ole yleinen ja erotukseton. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa, että kansallinen lainsäädäntö täyttää nämä edellytykset.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 18.11.2021.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 20.9.2022 antamassaan tuomiossa, että unionin oikeus on esteenä kansallisille lainsäädännöllisille toimenpiteille, joissa säädetään ennalta ehkäisevästi liikenne- ja paikkatietojen yleisestä ja erotuksetta tapahtuvasta säilyttämisestä vakavan rikollisuuden torjumiseksi ja yleistä turvallisuutta koskevien vakavien uhkien ehkäisemiseksi. Unionin oikeus ei kuitenkaan ole lähtökohtaisesti esteenä

² Unionin tuomioistuimessa on tuomarien lisäksi *julkisasiamiehiä*, jotka esittävät puolueettoman ja riippumattoman *ratkaisuehdotukseksi* kutsutun oikeudellisen lausuntonsa niissä asioissa, jotka on saatettu heidän käsiteltäväikseen. Kaikissa asioissa ei anneta julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta eikä ratkaisuehdotus ei sido tuomioistuinta.

toimenpiteille, joilla sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat määrätään kansallisen turvallisuuden takaamiseksi säilyttämään liikenne- ja paikkatiedot yleisesti ja erotuksetta tilanteissa, joissa asianomaisen jäsenvaltion kansalliseen turvallisuuteen kohdistuu vakava uhka. Sama koskee muun ohella toimenpiteitä, joilla sallitaan vakavan rikollisuuden torjumiseksi se, että sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat määrätään toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä varmistamaan nopeasti kyseisten palveluntarjoajien käytössä olevien liikenne- ja paikkatietojen säilyttäminen tietyn ajan.

2. Asia C-817/19, *Ligue des droits humains*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** Matkustajatietojen (PNR) käyttö terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten – PNR-direktiivi (EU) 2016/681 – Liikenteenharjoittajien velvollisuus toimittaa tietoja matkustajista – API-direktiivi 2004/82/EY – EU:n perusoikeuskirja

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä asiassa, joka koskee niin sanottuja PNR-direktiiviä ja API-direktiiviä. Kansallinen tuomioistuin tiedusteli muun muassa, onko PNR-järjestelmä yhteensopiva EU:n perusoikeuskirjan kanssa siltä osin kuin matkustajarekisteritietojen kerääminen, siirtäminen ja käsittely sekä matkustajatiedoista suoritettava järjestelmällinen ja yleinen etukäteisarviointi koskee kaikkia henkilöitä riippumatta siitä, voidaanko yksittäisen henkilön kohdalla katsoa, että hän voi merkitä riskiä yleiselle turvallisuudelle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.4.2020), että ennakkoratkaisukysymyksissä tarkoitettu PNR-järjestelmän ulottaminen kaikkiin henkilöihin on yhteensopiva EU:n perusoikeuskirjan kanssa riippumatta siitä, voidaanko katsoa, että kyseinen henkilö voi merkitä riskiä yleiselle turvallisuudelle. PNR-järjestelmän ulottaminen kaikkiin matkustajiin on tarkoituksenmukainen keino sillä tavoiteltuihin päämääriin nähden eikä puutu perusoikeuksiin enempää kuin on täysin välttämätöntä. Puuttuminen on siten suhteellisuusperiaatteen mukaista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.1.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 21.6.2022 antamassaan tuomiossa, että perusoikeuksien kunnioittaminen edellyttää, että PNR-direktiivissä säädetyt toimivaltuudet rajoitetaan täysin välttämättömään. Unionin oikeus on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään EU:n sisäisten lentojen ja muilla liikennemuodoilla unionin alueella suoritettujen kuljetusten PNR-tietojen siirtämisestä ja käsittelystä silloinkin, kun kyseessä olevaan jäsenvaltioon ei kohdistu todellista ja konkreettista tai ennakoitavissa olevaa terrorismiuhkaa.

3. Yhdistetyt asiat C-37/20 ja C-601/20, *Luxembourg Business Registers ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** Tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevat tiedot – Edunsaajarekisteri – Rekisteritietojen saattaminen suuren yleisön saataville – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 (GDPR) – EU:n perusoikeuskirjan 7 (yksityis- ja perhe-elämän suoja) ja 8 (henkilötietojen suoja) artikla – Rahanpesudirektiivi (EU) 2018/843 – Suuren yleisön oikeus tutustua tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskeviin tietoihin

Asian käsittely: Luxemburgilaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski yritysten tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevien rekisteritietojen saattamista suuren yleisön saataville. Ennakkoratkaisupyyntöllä oli tarkoitus selvittää erityisesti, onko viidennen rahanpesudirektiivin säännös, jonka mukaan tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien rekisteriin toimitettujen tietojen on oltava suuren yleisön saatavilla, pätevä EU:n perusoikeuskirjan yksityis- ja perhe-elämän sekä henkilötietojen suoja koskevien määräysten kannalta. Lisäksi tuomioistuin pyrki selvittämään, ovatko yleisen tietosuoja-asetuksen tietyt säännökset esteenä sille, että osa jäsenvaltiossa perustetun rekisterin tiedoista on rajoittamattoman henkilömäärän saatavilla ilman valvontaa, perustelutarvetta ja esimerkiksi rekisteröidyn mahdollisuutta saada tieto siitä, kenellä on ollut pääsy tietoihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.3.2021), että kyseessä oleva viidennen rahanpesudirektiivin säännös on pätevä eivätkä yleisen tietosuoja-asetuksen säännökset ole esteenä sille, että tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien rekisteriin kirjatut edunsaajatiedot asetetaan suuren yleisön saataville yleiseen tietoverkkoon ilman,

että henkilötietojen saatavuutta ja käyttöä erityisesti rajoitetaan. Tämä edellyttää, että yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa koskevien oikeuksien rajoitus on hyväksyttävä tavoitellun yleisen edun mukaisen päämäärän saavuttamiseksi ja on oikeasuhtainen tähän päämäärään nähden.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* antoi ratkaisuehdotuksensa 20.1.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 22.11.2022 antamassaan tuomiossa, että kyseinen viidennen rahanpesudirektiivin säännös on EU:n perusoikeuskirjan yksityis- ja perhe-elämän ja henkilötietojen suojaa koskevien määräysten kannalta pätemätön.

4. *Asia C-140/20, Commissioner of the Garda Síochána and others*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuoja – Tietojen säilytysvelvollisuus viranomaista varten – Tietojen saanti ja valvonta – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – EU:n perusoikeuskirja

Asian käsittely: Irlantilainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski ennen muuta sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin halusi selvittää, onko unionin oikeus esteenä Irlannin viestintälain nojalla perustetulle oikeudelliselle järjestelmälle, jossa säännellään televiestintäalan metatietojen säilyttämistä Irlannin kansallisten viranomaisten ja erityisesti Irlannin poliisivoimien tarpeita varten ja näiden tietojen saantia vakavan rikollisuuden selvittämisen, tutkinnan ja syyteharkinnan yhteydessä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.7.2020) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (13.9.2021), että unionin oikeus ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja veloitetaan säilyttämään näiden palvelujen loppukäyttäjien liikenne- ja paikkatiedot, kun säilyttämisvelvollisuuden olemassaolo on sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivissä tarkoitetun tavoitteen saavuttamisen kannalta välttämätön ja säilyttämisvelvollisuudelle on asetettu rajoituksia, joiden avulla varmistetaan, että se ei ole yleinen ja erotukseton, ja tietoihin pääsy on tarkoin rajattua ja asianmukaisesti valvottua.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 18.11.2021.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 5.4.2022 antamassaan tuomiossa muun muassa, että unionin oikeus on esteenä lainsäädännöllisille toimenpiteille, joissa säädetään ennalta ehkäisevästi liikenne- ja paikkatietojen yleisestä ja erotuksetta tapahtuvasta tietojen säilyttämisestä vakavan rikollisuuden torjumiseksi ja yleistä turvallisuutta koskevien vakavien uhkien ehkäisemiseksi. Se ei sitä vastoin ole esteenä esimerkiksi seuraaville näitä tarkoituksia varten säädetyille toimenpiteille: liikenne- ja paikkatietojen kohdennettu säilyttäminen, joka on objektiivisten ja syrjimättömien seikkojen perusteella rajattu tietyille ryhmille tai maantieteellisille alueille ja täysin välttämättömälle ajanjaksolle, sekä liittymän lähteelle annettujen IP-osoitteiden ja sähköisten viestintävälineiden käyttäjien henkilöllisyyttä koskevien tietojen yleisesti ja erotuksetta tapahtuva säilyttäminen.

5. *Asia C-184/20, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sidonnaisuusilmoitus – Tietojen julkaiseminen internetissä – Yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 (GDPR) tulkinta – EU:n perusoikeuskirja – Yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen – Henkilötietojen suoja

Asian käsittely: Liettualaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyynnö koski Liettuassa julkishallinnon tehtävissä työskenteleville henkilöille säädettyä velvollisuutta ilmoittaa sidonnaisuuksistaan ja sidonnaisuusilmoituksiin liittyvien tietojen julkaisemista internetissä. Tuomioistuin pyrki ennakkoratkaisupyynnöllään selvittämään, ovatko EU:n perusoikeuskirjan yksityis- ja perhe-elämän sekä henkilötietojen suojaa koskevat määräykset ja yleisen tietosuoja-asetuksen säännökset esteenä sidonnaisuusilmoitusten julkistamiselle sekä niiden julkaisemiselle rekisterinpitäjän verkkosivuilla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.10.2020), että yleinen tietosuoja-asetus sallii sen, että julkisessa virassa ja tehtävässä toimivan henkilön henkilötietojen suoja ja yksityiselämän suoja rajoitetaan sidonnaisuusilmoituksia ja niihin sisältyvien henkilötietojen julkistamista koskevalla jäsenvaltion lainsäädännöllä. Sekä viranomaisten toiminnan julkisuutta että sidonnaisuusilmoituksia koskevalla sääntelyllä on painava yleisen edun mukainen tavoite, joka liittyy erityisesti yhteiskunnalliseen intressiin valvoa hallinnon läpinäkyvyyttä. *Suomi* katsoi, että sidonnaisuusilmoitusten tietojen julkisuutta on mahdollista toteuttaa myös yleisen tietoverkon välityksellä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pikamäe* antoi ratkaisuehdotuksensa 9.12.2021.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 1.8.2022 antamassaan tuomiossa, että yleistä tietosuoja-asetusta on EU:n perusoikeuskirjan valossa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään sellaisen sidonnaisuusilmoituksen, joka jokaisen julkisia varoja saavan laitoksen johtajan on toimitettava, julkaisemisesta verkossa etenkin siltä osin kuin se kattaa hänen avio- tai avopuolisoaan taikka kumppaniaan sekä sellaisia ilmoituksen tekijälle läheisiä tai hänen tuntemiaan henkilöitä, jotka voivat aiheuttaa eturistiriidan, koskevat nimitiedot tai kaikki viimeisten 12 kalenterikuukauden aikana toteutetut liiketoimet, joiden arvo on yli 3 000 euroa.

6. Asia C-245/20, *Autoriteit Persoonsgegevens*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 (GDPR) – Kansallisen valvontaviranomaisen toimivallan laajuus – Oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuus – Tuomioistuimen lainkäyttötehtävän käsite

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka liittyi oikeudenkäyntiasiakirjojen antamiseen toimittajien nähtäväksi. Asiassa tulkittiin EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 55 artiklan 3 kohtaa, jonka mukaan asetuksen mukaisilla kansallisilla valvontaviranomaisilla ei ole toimivaltaa valvoa käsittelytoimia, joita tuomioistuimet suorittavat lainkäyttötehtäviensä yhteydessä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.10.2020), että oikeudenkäyntiasiakirjojen antaminen toimittajien käyttöön suullisen käsittelyn yhteydessä on asetuksessa tarkoitettu ”tuomioistuimen lainkäyttötehtävänsä yhteydessä suorittama käsittelytoimi”, ja jää siten tietosuoja-asetuksen mukaisen valvontaviranomaisen toimivallan ulkopuolelle. Oikeudenkäynnin julkisuutta koskevat ratkaisut liittyvät useiden perus- ja ihmisoikeuksien toteuttamiseen yhtä aikaa, mikä on vaativaa, tuomioistuimen lainkäyttötoiminnan ytimeen kuuluvaa toimintaa. *Suomi* korosti myös kysymyksen yhteyttä tuomioistuinten riippumattomuuden suojaamiseen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Bobek* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.10.2021.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 24.3.2022 antamassaan tuomiossa, että yleisen tietosuoja-asetuksen 55 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että se, että tuomioistuin asettaa tilapäisesti toimittajien käyttöön henkilötietoja sisältäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja, jotta toimittajat voivat paremmin selostaa tuomioistuinmenettelyn kulua, kuuluu mainitussa säännöksessä tarkoitettuun kyseisen tuomioistuimen ”lainkäyttötehtävien” suorittamiseen.

7. Asia C-290/20, *Latvijas Gāze*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Maakaasumarkkinat – Siirtoverkonhaltijan eriyttäminen – Tosiasiallinen eriyttäminen – Maakaasumarkkinadirektiivi 2009/73/EY – Riippumaton siirtoverkonhaltija

Asian käsittely: Latvialainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski Latvian maakaasuverkkoon liittämistä koskevaa kansallista lainsäädäntöä, jonka mukaan siirtoverkonhaltijan tulee liittää jokainen maakaasunkäyttäjä suoraan maakaasun siirtoverkkoon. Tuomioistuin pyrki kysymyksillään selvittämään, onko Latvian lainsäädäntö maakaasumarkkinadirektiivin, ja erityisesti sen 23 artiklan, mukaista. Direktiivin 23 artiklassa säädetään siirtoverkkoon liittamisestä, ja se kuuluu direktiivin IV lukuun, jossa annetaan riippumattonta siirtoverkonhaltijaa koskevat säännökset.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.11.2020) ja vastauksissaan unionin tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin (20.5.2021), että ennakkoratkaisupyynnössä kuvattu Latvian siirtoverkonhaltija ei vaikuta olevan direktiivissä tarkoitettu riippumaton siirtoverkonhaltija, eikä Latvian siirtoverkonhaltijaa koskevaan järjestelmään siten sovelleta maakaasumarkkinadirektiivin IV luvun säännöksiä, joihin direktiivin 23 artikla sisältyy.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzella* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.10.2021.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 24.2.2022 antamassaan tuomiossa, että Latvian valitseman eriyttämismallin perusteella vaikuttaa siltä, että asian ratkaisemisen kannalta maakaasumarkkinadirektiivin 23 artikla lienee vailla merkitystä. Jos kyseistä artiklaa sovellettaisiin, ei sitä voida kuitenkaan tulkita siten, että siinä edellytetään jäsenvaltioita säätämään kaikkia loppukäyttäjiä koskevasta oikeudesta liittyä kaikissa olosuhteissa maakaasun siirtoverkkoon. Kyseessä olevista direktiivin säännöksistä ei siis seuraa, että jäsenvaltioiden olisi annettava lainsäädäntöä, jossa säädetään, että jokainen loppukäyttäjä voi päättää, liittyykö se maakaasun siirto- vai jakeluverkkoon tai että asianomainen verkonhaltija on velvollinen antamaan loppukäyttäjän liittyä valittuun verkkoon.

8. Asia C-342/20, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 63 ja 65 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Ulkomainen yhtiömuotoinen sijoitusrahasto – Rinnastaminen tuloverosta vapaaseen suomalaiseen erikoissijoitusrahastoon – Suomessa sijaitsevasta kiinteistöstä saadun tulon verottaminen

Asian käsittely: Helsingin hallinto-oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee ulkomaisen, yhtiömuotoisen rahaston Suomessa sijaitsevasta kiinteistöomaisuudesta saaman tulon vero-kohtelua. Hallinto-oikeus tiedusteli, ovatko sijoittautumisvapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevat perussopimuksen määräykset esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan ainoastaan sopimusperusteiset ulkomaiset avoimet sijoitusrahastot voivat rinnastua tulon perusteella suoritettavasta verosta vapautettuun suomalaiseen sijoitusrahastoon.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.12.2020) ja vastauksissaan unionin tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin (18.6.2021), etteivät hallinto-oikeuden tarkoittamat perussopimuksen määräykset ole esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan ainoastaan sopimusperusteiset ulkomaiset avoimet sijoitusrahastot voivat rinnastua tulon perusteella suoritettavasta verosta vapautettuun kotimaiseen sijoitusrahastoon. *Suomi* perusteli näkemystään sillä, että kotimaiset verosta vapautetut sijoitusrahastot ovat kansallisesta lainsäädännöstä johtuen aina väistämättä sopimusperusteisia eikä tarkoituksena ole ollut myöntää verovapautta esimerkiksi yhtiömuotoisille sijoitusrahastoille, joihin sovelletaan yhtiöiden tavanomaista verokohtelua.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Saugmandsgaard Øe* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.10.2021.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 7.4.2022 antamassaan tuomiossa, että SEUT 63 ja SEUT 65 artikla ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa varaamalla vuokratulojen ja kiinteistöjen luovutuksesta tai kiinteistöjä omistavien yhtiöiden osakkeiden luovutuksesta saatujen voittojen verovapaus ainoastaan sopimusperusteisille sijoitusrahastoille suljetaan tämän verovapauden ulkopuolelle yhtiömuotoinen ulkomainen vaihtoehtoinen sijoitusrahasto, kun tämä sijoittautumisjäsenvaltiossaan veron läpivirtausjärjestelmään kuuluva rahasto ei ole tulovero-velvollinen viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa.

9. Asia C-538/20, W

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 49 ja 54 artikla (sijoittautumisvapaus) – Kahdenvälinen verosopimus – Toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneet lopulliset tappiot – Vähennyskelvottomuus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä asiassa, joka koski toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan kiinteän toimipaikan tappioiden vähentämistä. Kyse oli ensinnäkin siitä, onko yhtiöllä oikeus vähentää toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan kiinteän toimipaikan lopullinen tappio

myös silloin, kun jäsenvaltioiden välisessä verosopimuksessa kahdenkertainen verotus on poistettu vapautusmenetelmää käyttäen. Toiseksi asiassa oli kyse lopullisten tappioiden tarkemmasta määrittelystä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (31.3.2021), että kiinteän toimipaikan lopullisten tappioiden vähentämisoikeutta ei ole silloin, kun kansallisessa lainsäädännössä on kyse voittojen ja tappioiden vapauttamisesta kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn jäsenvaltioiden kahdenvälisen sopimuksen perusteella. Lopullisten tappioiden määrittelyn osalta *Suomi* katsoi, että merkitystä on muun muassa mahdollisuudella avata toiminta uudelleen kiinteän toimipaikan sijaintivaltiossa. Yhtiön kotipaikan sijaintivaltiossa ei myöskään tarvitse ottaa lopullisena tappiona huomioon sellaisia tappioita, jotka on kiinteän toimipaikan sijaintivaltion lainsäädännön mukaisesti siirretty ainakin kerran seuraavalle verokaudelle. Edelleen velvollisuus ottaa rajat ylittävät lopulliset tappiot huomioon yhtiön kotipaikan sijaintivaltiossa rajoittuu niiden tappioiden määrään, jotka yhtiö olisi saanut ottaa huomioon kiinteän toimipaikan sijaintivaltion verotuksessa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Collins* antoi ratkaisuehdotuksensa 10.3.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 22.9.2022 antamassaan tuomiossa, että unionin oikeus ei ole esteenä jäsenvaltion verojärjestelmälle, joka estää kotimaista yhtiötä vähentämästä veronalaisesta voitostaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan kiinteän toimipaikan lopullisia tappioita siinä tapauksessa, että asuinjäsenvaltio on kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen nojalla luopunut vallastaan verottaa kyseisen kiinteän toimipaikan tuloksia.

10. Asia C-577/20, *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Ammattipätevyysdirektiivi 2005/36/EY – Ammattipätevyyttä koskevat asiakirjat – SEUT 45 artikla (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) ja SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Terveydenhuollon ammattihenkilö – Oikeus käyttää ammattinimikettä – Psykoterapeutti

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski ammattipätevyysdirektiivin ja SEUT 45 (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) ja 49 artiklan (sijoittautumisvapaus) tulkintaa. Asiassa oli kysymys nimikesuojatun ammattinimikkeen myöntämisen edellytyksistä tilanteessa, jossa hakijalla on tutkintotodistus toisesta jäsenvaltiossa, jossa kyseinen ammatti ei ole säännelty. Ammattipätevyysdirektiivin 13 artiklan 2 kohdassa säädetään koulutuksesta annettujen asiakirjojen tunnustamisesta tilanteessa, jossa ammatti ei ole lähtövaltiossa säännelty. Ennakkoratkaisupyynnöllä pyrittiin selvittämään, onko tilanteessa, jossa kyseisten säännösten mukaiset tunnustamisen edellytykset eivät täyty, hakemusta käsittelevän viranomaisen arvioitava hakijan oikeutta harjoittaa säänneltyä ammattia myös SEUT 45 ja 49 artiklan kannalta. Jos tällainen arviointi tulee tehdä, KHO kysyi, voiko viranomainen ottaa huomioon muilta tahoilta kuin koulutuksen järjestäjiltä tai toisen jäsenvaltion viranomaisilta saamaansa selvitystä koulutuksen tarkemmasta sisällöstä ja toteuttamistavasta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (11.05.2021) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (2.12.2021), että perussopimuksessa taattuja perusvapauksia ja ammattipätevyysdirektiiviä on tulkittava siten, että sovellettaessa kyseisen direktiivin 13 artiklan 2 kohtaa vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella ei ole velvollisuutta arvioida hakijan oikeutta harjoittaa säänneltyä ammattia SEUT 45 ja 49 artiklan ja niihin liittyvän oikeuskäytännön kannalta. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin katsoisi, että tällainen arviointi tulee tehdä, *Suomi* esitti, että unionin oikeus ei ole esteenä sille, että vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen perustaa erityisesti potilasturvallisuuden varmistamista koskevissa tilanteissa koulutuksen vastaavuutta koskevan arvionsa myös muilta tahoilta kuin koulutuksen järjestäjiltä tai toisen jäsenvaltion viranomaisilta saamaansa selvitykseen koulutuksen tarkemmasta sisällöstä ja toteuttamistavasta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 10.3.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 16.6.2022 antamassaan tuomiossa, että vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on arvioitava SEUT 45 tai SEUT 49 artiklan kannalta säännellyn ammatin harjoittamista koskevaa lupahakemusta, jonka on ammattipätevyysdirektiivin nojalla jättänyt henkilö, jolla yhtäältä on kyseistä

ammattia koskeva muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka on annettu jäsenvaltiossa, jossa kyseinen ammatti ei ole säännelty, ja joka ei toisaalta täytä vaatimusta siitä, että mainittua ammattia on täytynyt harjoittaa säännöksessä tarkoitetun vähimmäisajan. Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä todenperäisenä toisen jäsenvaltion viranomaisen myöntämää tutkintotodistusta eikä se voi lähtökohtaisesti kyseenalaistaa niitä tietoja ja pätevyyttä, jotka tutkintotodistuksen haltijan voidaan sen perusteella olettaa hankkineen. Ainoastaan silloin, kun viranomaisella on vakavia epäilyjä, jotka perustuvat konkreettisiin seikkoihin, jotka muodostavat joukon yhtäpitäviä viitteitä siitä, että hakijan esittämä tutkintotodistus ei osoita näitä tietoja ja pätevyyttä, se voi pyytää todistuksen myöntänyttä viranomaista tutkimaan uudelleen, onko kyseisen todistuksen myöntäminen perusteltua, ja viimeksi mainitun viranomaisen on tarvittaessa peruutettava se.

11. Asia C-579/20, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Turvapaikkamenettely – Toissijainen suojelu – Mielivaltaisen väkivallan aste alkuperämaassa – Henkilökohtaiset olosuhteet – Määritelmädirektiivi 2011/95/EU – Vakava haitta aseellisen selkkauksen yhteydessä

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski turvapaikkamenettelyssä myönnettävää oleskelulupaa toissijaisen suojelun perusteella. Kysymys oli siitä, voivatko pääasian kantajat saada niin sanottuun määritelmädirektiiviin perustuvaa toissijaista suojelua. Kyseinen direktiivi mahdollistaa toissijaisen suojeluaseman antamisen henkilölle, jonka henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaa alkuperämaassa vakava ja henkilökohtainen vaara, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin halusi selvittää, onko hakijoiden alkuperämaan ja -alueen tilanteen lisäksi heidän henkilökohtaisille olosuhteilleen annettava merkitystä kyseistä säännöstä sovellettaessa ja jos on, mitä arvioinnissa oli otettava huomioon.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2021) ja vastauksissaan unionin tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin (10.1.2022), että hakijan henkilökohtaisille olosuhteille tulee antaa merkitystä määritelmädirektiiviä sovellettaessa. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että tulkinnassa tulisi käyttää apuna liukuvaa asteikkoa, jossa tehdään ero mielivaltaisen väkivallan mahdollisten tasojen ja niihin liittyvän yksilöllisten olosuhteiden asteen välillä. Mielivaltaisen väkivallan tason henkilön alkuperämaassa ollessa korkea, hakijaan henkilökohtaisesti kohdistuvan uhan ei tarvitse olla suuri. Vastavuoroisesti väkivallan tason ollessa matalampi, on hakijan kyettävä selittämään, miksi hänen profiilinsa on sellainen, että väkivalta kohdistuisi palatessa juuri häneen. Arviointi on tehtävä tapauskohtaisesti eikä siinä huomioon otettavista seikoista ole mahdollista tehdä tyhjentävää luetteloa. Myös henkilökohtaisten seikkojen kumulatiivinen vaikutus on otettava arvioinnissa huomioon.

Määräys: Unionin tuomioistuin antoi 18.5.2022 määräyksen, jolla asia poistettiin rekisteristä, koska ennakkoratkaisua pyytänyt kansallinen tuomioistuin oli peruuttanut ennakkoratkaisupyynnönsä.

12. Asia C-634/20, *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Ammattipätevyysdirektiivi 2005/36/EY – SEUT 45 (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) ja SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Lääkäri – Ammatinharjoittamisoikeuden myöntäminen määräajaksi rajoitettuna

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus esitti ennakkoratkaisupyynnön, joka koski SEUT 45 (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) ja SEUT 49 artiklan (sijoittautumisvapaus) tulkintaa tilanteessa, jossa henkilö, joka on suorittanut toisessa jäsenvaltiossa (kotijäsenvaltio) lääketieteen perustutkinnon, mutta hänellä ei ole kotijäsenvaltiossa ammattipätevyyden edellytykseksi lisäksi asetettua todistusta ammatillisesta harjoittelusta, hakee oikeutta harjoittaa lääkärin ammattia toisessa jäsenvaltiossa (vastaanottava valtio). KHO tiedusteli, ovatko SEUT 45 tai 49 artikla esteenä sille, että vastaanottavassa valtiossa henkilölle myönnetään tällaisessa tilanteessa lääkärin ammatinharjoittamisoikeus kolmen vuoden määräajaksi rajoitettuna siten, että hän saa toimia vain laillistetun lääkärin johdon ja valvonnan alaisena ja että hänen on saman määräajan kuluessa suoritettava yleislääketieteen erityiskoulutuksen kolmivuotiset opinnot ottaen huomioon muun muassa se, että henkilölle on ensisijaisesti tarjottu

mahdollisuutta suorittaa vastaanottavassa valtiossa kotijäsenvaltion suuntaviivojen mukainen ammatillinen harjoittelu ja hakea sille tunnustus kotijäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.5.2021), että unionin oikeus ei ole esteenä lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiselle edellä todetuin tavoin rajoitettuna. *Suomi* katsoi, että unionin oikeudesta ei johdu, että lääkärin laillistamisesta vastaavan kansallisen viranomaisen tulisi verrata lääkärin ammatinharjoittamisoikeutta hakevan ja pätevytyksessään vielä kesken olevan henkilön pätevyyttä lääketieteen lisensiaatin tutkinnon tuottamaan pätevyyteen ja järjestää mahdollisuutta täydentää keskeneräistä pätevytyksensä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 3.3.2022 antamassaan tuomiossa, että SEUT 45 ja SEUT 49 artikla ovat esteenä sille, että lääkärin ammatinharjoittamisoikeus myönnetään edellä todetuin tavoin rajoitettuna. Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään yleisesti ja erotuksetta samoista korvaavista toimenpiteistä kaikkien niiden osalta, jotka ovat saaneet suorittamastaan lääkärin peruskoulutuksesta tutkintotodistuksen erityisesti sellaisessa unionin jäsenvaltiossa, jossa edellytetään kyseisen todistuksen saamisen jälkeen ammatillisen harjoittelun suorittamista, ei ole sopusoinnussa sen vaatimuksen kanssa, jonka mukaan asianomaisen henkilön pätevyyttä on tosiasiallisesti verrattava vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännössä edellytettyihin tietoihin ja pätevyyteen, eikä myöskään suhteellisuusperiaatteen kanssa.

13. Yhdistetyt asiat C-80/21-C-82/21, D.B.P. ym.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kuluttajasopimukset – Pätemättömyys – Vaatimuksen vanhentuminen – Sopimusehdotdirektiivi 93/13/ETY – Kohtuuton ehto ja riittävät ja tehokkaat keinot kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi – Tehokkuusperiaate – Vastaavuusperiaate – Oikeusvarmuuden periaate

Asian käsittely: Puolalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski kuluttajan oikeutta saada jo tehty maksusuoritus palautetuksi tilanteessa, jossa suoritus on perustunut kohtuuttomuuden vuoksi pätemättömään sopimusehtoon. Kysymys oli siitä, voiko kuluttajan mahdollisuus vaatia korvausta vanheta kymmenen vuoden määräajan päätyttyä myös tilanteessa, jossa kuluttaja ei ole ollut tietoinen sopimusehdon kohtuuttomuudesta. Tuomioistuin pohti myös sitä, mistä ajankohdasta vanhentumisaika on laskettava.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.7.2021) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (17.3.2022), että unionin oikeus ei ole esteenä sille, että tuomioistuin tulkitsee kansallista säännöstöä siten, että kuluttajan vaatimus, joka koskee kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen kohtuuttoman ehdon perusteella aiheettomasti maksettujen määrien palauttamista, vanhenee kymmenen vuoden määräajan päätyttyä, vaikka kuluttaja ei ollut tietoinen tämän sopimusehdon kohtuuttomuudesta. *Suomi* korosti, että koska vanhenemisai-koja ei ole harmonisoitu, kansalliselle lainsäätäjälle jää liikkumavaraa tasapainoisen vanhentumissääntelyn laatimisessa. Asiassa on otettava huomioon yhtäältä tarve suojella kuluttajaa suhteessa elinkeinonharjoittajaan ja toisaalta tarve varmistaa, että kaikki saatavat viime kädessä vanhenevat kohtuullisen ajan kuluessa, mikä on vaihdannan ja luotonannon toimivuuden kannalta perusteltua. Sen ajankohdan määrittäminen, josta vanhentumisa-ajan kulumisen lasketaan, kuuluu kansalliselle tasolle.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 8.9.2022 antamassaan tuomiossa, että kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista annettu direktiivi on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jonka mukaan kymmenen vuoden vanhentumisaika kuluttajan vaatimukselle elinkeinonharjoittajalle lainasopimuksen kohtuuttoman ehdon nojalla perusteettomasti maksettujen määrien palauttamiseksi alkaa kulua siitä ajankohdasta, jona kuluttaja on tehnyt kunkin suorituksen, vaikka kuluttaja ei ole ollut tietoinen kyseisen ehdon kohtuuttomuudesta.

14. Asia C-96/21, CTS Eventim

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kuluttajaoikeusdirektiivi 2011/83/EU – Kuluttajan oikeus peruuttaa etäsopimus – Lippujen välitys

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien sitä, onko kuluttajalla oikeus peruuttaa pääsylipun ostamista koskeva sopimus ja vaatia tekemiensä maksujen palautusta silloin, kun lippu on ostettu ammattimaiselta lippujen välittäjältä. Kuluttajaoikeusdirektiivin mukaan tapahtumien pääsylippujen myyntiin ei sovelleta etäsopimuksiin yleensä liittyvää 14 vuorokauden palautusoikeutta. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin halusi selvittää, ulottuuko mainittu palautusoikeus kuitenkin lippujen välittämiseen eli tilanteisiin, joissa elinkeinonharjoittaja ei suorita kuluttajalle suoraan vapaa-ajanpalvelua vaan ainoastaan myy kuluttajalle pääsyoikeuden tällaiseen palveluun.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.6.2021), että peruuttamisoikeutta ei ole siinäkään tilanteessa, että tapahtumanjärjestäjä on antanut lippujen myyntiä koskevan välitystoimeksiannon toiselle elinkeinonharjoittajalle. *Suomi* katsoi muun ohella, ettei ole perusteltua, että kuluttajan direktiivin mukainen peruuttamisoikeus olisi parempi tilanteissa, joissa tapahtumanjärjestäjä käyttää pääsylippujen välittäjää.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 31.3.2022 antamassaan tuomiossa lähtökohtaisesti, että kuluttajaoikeusdirektiiviä on tulkittava siten, että peruuttamisoikeutta ei ole siinäkään tilanteessa, että tapahtumanjärjestäjä on antanut lippujen myyntiä koskevan välitystoimeksiannon toiselle elinkeinonharjoittajalle. Edellytyksenä on, että peruutus tarkoittaisi vapautunutta kapasiteettia, jonka varaamiseen liittyvä riski rasittaisi kyseisen toiminnan järjestäjää ja että vapaa-ajanpalvelu, jota pääsyoikeus koskee, edellyttäisi suoritusta määrätyn ajankohtana tai määrätyn ajan kuluessa.

15. Asia C-187/21, FAWKES

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Yhteisön tullikoodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) 2913/92 – Tullausarvon määrittäminen toissijaisin menetelmin

Asian käsittely: Unkarilainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski niin sanotun tullikoodeksin tulkintaa. Asiassa oli kyse unionin tullialueelle Kiinasta tuotujen tekstiilituotteiden tullausarvon määrittämisestä tullikoodeksin mukaisin toissijaisin menetelmin, jolloin tuotteen tosiasiallisen hinnan sijasta hyödynnetään yleisesti tietokannoissa ja tulliselvitysjärjestelmissä olevia aiemmin hyväksytyjä tullausarvoja. Tuomioistuin pyrki kysymyksillään selvittämään erityisesti, tuleeko tullausarvoa näin määritettäessä huomioida vain kyseessä olevan jäsenvaltion tietokannasta löytyvät tiedot vai tuleeko viranomaisen kääntyä muiden jäsenvaltioiden tulliviranomaisten puoleen ja hankkia tietoja jostakin unionin tietokannasta. Asiassa oli myös selvittävänä, voidaanko tullikoodeksin 30 artiklan mukaista käsitettä ”samanaikaisesti tai lähes samanaikaisesti” tulkita siten, että tullausarvoa määritettäessä tarkasteltava jakso voitaisiin rajata +/- 45 päivään tulliselvityksen ennen ja jälkeen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.8.2021), ettei tulliviranomaisilla ole tullikoodeksia soveltaessaan velvollisuutta kääntyä toisen jäsenvaltion tulliviranomaisten puoleen tai hankkia tietoja unionin yhteisistä tietokannoista. *Suomi* totesi perusteluinaan, ettei tällaisia velvoitteita seuraa tullikoodeksista tai unionin tuomioistuinten oikeuskäytännöstä. *Suomi* katsoi lisäksi, ettei käsitettä ”samanaikaisesti tai lähes samanaikaisesti” tule kaavamaisesti rajata, vaan tarkasteltavan ajanjakson pituus tulee voida määrittää tapauskohtaisesti. Jotta tullattavana olevan tavaran arvonmääritys voidaan tehdä mahdollisimman tarkasti, viranomaisella tulee olla mahdollisuus tapauskohtaisesti arvioida, miten käsitettä ”samanaikaisesti tai lähes samanaikaisesti” tulee kussakin yksittäistapauksessa soveltaa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 9.6.2022 antamassaan tuomiossa, että jäsenvaltion tulliviranomainen voi tullausarvoa määrittäessään rajoittua käyttämään kansalliseen tietokantaan sisältyviä tietoja eikä sen tarvitse tutustua muiden jäsenvaltioiden viranomaisten tai EU:n toimielinten ja yksiköiden hallussa oleviin tietoihin, kun ensiksi mainitut tiedot ovat riittävät. Viranomainen voi kuitenkin esittää kyseisille viranomaisille tai toimielimille pyynnön lisätietojen saamiseksi tätä määrittystä varten. Unionin tuomioistuin katsoi lisäksi, että käsitettä ”saman-aikaisesti tai lähes samanaikaisesti” on tulkittava siten, että tulliviranomainen voi tullausarvoa määrittäessään rajoittua käyttämään tietoja kauppa-arvoista 90 päivän pituiselta ajanjaksolta, joka käsittää 45 päivää ennen arvonmäärityksen kohteena olevien tavaroiden tulliselvitystä ja 45 päivää sen jälkeen, kunhan arvonmäärityksen kohteena olevien tavaroiden kanssa samanlaisten tai samankaltaisten tavaroiden EU:hun tapahtuvien, kyseisenä ajanjaksona toteutettujen vientitoimien perusteella on mahdollista määrittää ensiksi mainittujen tavaroiden tullausarvo kyseisen säännöksen mukaisesti.

16. Asia C-197/21, *Soda-Club (CO2) et SodaStream International*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tavaramerkit – Tavaramerkkiasetus (EU) 2017/1001 – Tavaramerkkidirektiivi (EU) 2015/2436 – Tavaroiden uudelleenpakkaaminen tai -merkintä jälleenmyyntiä varten – Uudelleentäytettävät hiilidioksidipullot – Merkinhaltijan tavaramerkillä varustetun etiketin poistaminen ja sen korvaaminen omalla etiketillä uudelleentäytön yhteydessä

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön tavaramerkkiasetuksen tulkintaa koskevassa asiassa. Asiassa oli kyse siitä, onko hiilidioksidipullojen uudelleentäyttäjällä oikeutta poistaa pulloista merkinhaltijan tavaramerkillä varustettu etiketti ja korvata se omalla etiketillään, kun pullon liikkeellelaskijan tavaramerkki on edelleen näkyvässä pullon kaulassa olevassa kaiveruksessa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.7.2021), että tavaramerkkiasetus ja tavaramerkkidirektiivi eivät ole esteenä sille, että kolmas täyttää uudelleentäytettävän pullon jälleenmyyntiä varten uudelleen hiilidioksidilla, poistaa siitä alkuperäisen etiketin ja korvaa sen omilla tunnuksillaan varustetulla etiketillä samalla, mikäli kohdeyleisön katsotaan käsittävän, että etiketti viittaa yksinomaan pullon sisällä olevan hiilidioksidin alkuperään (ja siten pullon uudelleen täyttäjään). Uudelleen täytettävä hiilidioksidipullo voi olla käytössä kymmeniä vuosia ja siihen tulee siten voida merkitä tiedot pakkauksen uudelleentäyttäjistä. Pakkausten uudelleentäyttö on myös jätteen synnyn ehkäisyä, johon jäsenvaltioita kannustetaan. Nämä tavoitteet puoltavat tulkintaa, jonka mukaan tavaramerkkisääntely ei ole esteenä kuvatulle menettelylle, kunhan pakkausmerkinnät tehdään siten, että tavaramerkin keskeinen tehtävä tavaroiden alkuperän osoittajana ei vaarannu.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzelia* antoi ratkaisuehdotuksensa 12.5.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 27.10.2022 antamassaan tuomiossa, että tavaramerkin haltijalla, joka on pitänyt kaupan jäsenvaltiossa tällä tavaramerkillä varustettuja tavaroita, jotka on tarkoitettu uudelleenkäytettäväksi ja -täytettäväksi useita kertoja, ei ole tavaramerkkiasetuksen ja tavaramerkkidirektiivin säännösten nojalla oikeutta vastustaa sitä, että jälleenmyyjä, joka on täyttänyt tavarat uudelleen ja korvannut alkuperäisellä tavaramerkillä varustetun etiketin toisilla merkinnöillä mutta jättänyt alkuperäisen tavaramerkin näkyviin mainituissa tavaroissa, pitää näitä tavaroita myöhemmin kaupan tässä jäsenvaltiossa, elleivät nämä uudet merkinnät luo kuluttajille virheellistä mielikuvaa siitä, että jälleenmyyjän ja tavaramerkin haltijan välillä on taloudellinen yhteys. Tätä sekaannusvaaraa on arvioitava kokonaisuutena ottaen huomioon tavarassa ja sen uusissa merkinnöissä olevat tiedot sekä kyseisen alan jakelukäytännöt ja kuluttajalla näistä käytännöistä olevan tietämyksen taso.

17. Asia C-264/21, *Koninklijke Philips*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kuluttajat – Tuotevahinkovastuu – Tavaramerkki – Tuotevastuudirektiivi 85/374/ETY – Tuotteen valmistajan määritelmä

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus teki ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koski tuotteen valmistajan vastuuta tuotteen aiheuttamasta vahingosta. KKO halusi ennakkoratkaisupyynnöllään selvittää, kuinka tuotevastuudirektiiviin sisältyvää valmistajan määritelmää on tulkittava. Ennakkoratkaisupyynnöllä pyrittiin pääasiallisesti

selvittämään, edellyttääkö tuotevastuudirektiivissä säädetty valmistajan määritelmä sitä, että se, joka on varustanut tuotteen tai sallinut sen varustamisen tavaramerkillään, myös jollakin muulla tavalla esiintyy tuotteen valmistajana.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.9.2021), että tuotevastuudirektiivissä säädetty valmistajan määritelmä ei edellytä sitä, että se, joka on varustanut tuotteen tai sallinut sen varustamisen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottuvalla tunnuksellaan, myös jollakin muulla tavalla esiintyy tuotteen valmistajana. Suomi perusteli näkemystään erityisesti direktiivin sanamuodolla, sillä valmistajan määritelmään ei ole kytketty muita lisäedellytyksiä. Suomi huomautti, että koska direktiivin tarkoituksena on siinä säänneltyjen seikkojen täydellinen yhdenmukaistaminen, ennakkoratkaisukysymyksiin annettavan vastauksen tulee lähtökohtaisesti perustua yksinomaan siihen, täyttyvätkö tuotevastuudirektiivin sanamuodon mukaiset edellytykset. Suomi katsoi, että tämä tulkinta oli myös sopusoinnussa oikeuskäytännön, direktiivin kuluttajansuojatavoitteen sekä asiaan liittyvien tavaramerkkioikeusnäkökohtien kanssa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 7.7.2022 antamassaan tuomiossa, että tuotevastuudirektiiviä on tulkittava siten, että siinä tarkoitettu valmistajan käsite ei edellytä, että se, joka on varustanut tuotteen tai sallinut sen varustamisen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottuvalla tunnuksellaan, myös jollakin muulla tavalla esiintyy tuotteen valmistajana.

18. Asia C-296/21, A

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Asedirektiivi 91/477/ETY – Deaktivointiasetus (EU) 2015/2403 – Ampuma-aseiden deaktivoinnin tarkastaminen ja varmentaminen – Deaktivoitujen ampuma-aseiden siirtäminen unionissa – Komission luettelo jäsenvaltioiden nimeämistä tarkastusyksiköistä

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien asedirektiivin ja deaktivointiasetuksen tulkintaa. Asiassa oli kyse tilanteesta, jossa toisesta jäsenvaltiosta on tuotu Suomeen deaktivoituja ampuma-aseita, mutta Suomen poliisi ei ole hyväksynyt aseista esitettyjä deaktivointitodistuksia. Ennakkoratkaisukysymyksillä pyrittiin selvittämään, onko Suomeen siirrettyjen aseiden deaktivointitodistus ollut deaktivointiasetuksen mukainen ja olisiko se tullut tunnustaa Suomessa asetuksen mukaisesti.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (11.10.2021) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (18.5.2022), ettei deaktivointitodistuksen toisessa jäsenvaltiossa antanutta tahoa voida pitää kyseessä olevissa säädöksissä tarkoitettuna tarkastusyksikkönä, kun se ei ole viranomainen ja kun sitä ei ole mainittu asetuksen mukaisessa komission luettelossa. Lisäksi Suomi katsoi, ettei jäsenvaltion tarkastusyksiköstä voida esittää komission luettelossa olevan merkinnän sijasta muuta kansallisen viranomaisen antamaa selvitystä siten, että toisen jäsenvaltion tulisi tunnustaa tällaisen tarkastusyksikön antama todistus. Suomi korosti muun muassa, että deaktivointiasetuksella on tarkoitus varmistaa mahdollisimman korkea turvallisuustaso deaktivoinnin yhteydessä. Tämän tavoitteen toteutuminen edellyttää, että kyseessä olevia säännöksiä tulee tulkita tiukasti sanamuodon mukaisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 7.7.2022.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 24.11.2022 antamassaan tuomiossa, että asedirektiivin ja deaktivointiasetuksen säännöksiä on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että kaupallisen yhtiön kaltainen yksityisoikeudellinen oikeushenkilö kuuluu tarkastusyksikön käsitteen alaan, kun kyseinen oikeushenkilö mainitaan Euroopan komission deaktivointiasetuksen nojalla julkaisemassa luettelossa. Kun tarkastusyksikkö on antanut ampuma-aseen deaktivointitodistuksen, jäsenvaltion, johon deaktivoitu ampuma-ase siirretään, on tunnustettava todistus, paitsi jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset toteavat aseiden pääpiirteittäisen tutkimisen yhteydessä, että todistus ei selvästikään täytä deaktivointiasetuksessa vahvistettuja vaatimuksia.

19. Asia C-330/21, *The Escape Center*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Alennetun verokannan soveltaminen – Urheilulaitosten käyttöoikeus

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyynnössään arvonlisäverodirektiivin oikeaa tulkintaa asiassa, joka koskee sovellettavaa verokantaa. Kyse oli direktiivin säännöksistä, joiden mukaan alennettua verokantaa voidaan soveltaa silloin, kun kyseessä on ”urheilulaitosten käyttöoikeus”. Tuomioistuin halusi tietää, kuuluuko urheilulaitosten käyttöoikeus alennetun arvonlisäverokannan piiriin vain, jos sen yhteydessä ei tarjota yksilöllistä ohjausta tai ryhmäohjausta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.10.2021), että direktiivin käsite ”urheilulaitosten käyttöoikeus” koskee ohjattua ryhmäliikuntaa ja ylipäänsä kaikkea sellaista liikunnan mahdollistamista, jossa pääpaino ei ole varsinaisessa opetuksessa ja valmennuksessa. Suomi esitti, että kuntokeskuksen kuntolaitteiden käyttöoikeuden ja keskuksessa tarjottavan ohjatun liikunnan arvonlisäverokohtelun tulisi olla yhdenmukaista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 22.9.2022 antamassaan tuomiossa, että direktiiviä on tulkittava siten, että palvelujen suoritukseen, joka muodostuu kuntokeskuksen urheilulaitosten käyttöoikeuden myöntämisestä ja yksilöllisen ohjauksen tai ryhmäohjauksen tarjoamisesta, voidaan soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa, kun kyseinen ohjaus liittyy näiden laitosten käyttöön ja on tarpeellista urheilun ja liikuntakasvatuksen harjoittamiseksi tai kun tämä ohjaus on liitännäistä mainittujen laitosten käyttöoikeuteen tai niiden tosiasialiseen käyttöön nähden.

20. Asia C-406/21, A

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Suomen korkeimman oikeuden tekemä ennakkoratkaisupyynnön – Maksuviivästysdirektiivi 2011/7/EU – Ajalliset vaikutukset – Viivästyskorko – Perintäkulut – Sopimuskäytäntö – Kohtuuttomat sopimusehdot – Sopimaton menettely

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien maksuviivästysdirektiivin tulkintaa. Pääasiassa oli kysymys siitä, onko kahden elinkeinonharjoittajan keskinäisessä suhteessaan noudattamaa käytäntöä, jossa velallinen on voinut maksaa tilauksiin perustuvat laskut kohtuullisessa ajassa eräpäivän jälkeen ilman viivästysseuraamuksia, pidettävä pakottavan lainsäädännön ja erityisesti maksuviivästysdirektiivin vastaisena. Maksuviivästysdirektiivissä mahdollistetaan se, että jäsenvaltiot voivat direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä päättää, jättävätkö ne sen soveltamisalan ulkopuolelle sopimukset, jotka on tehty ennen 16.3.2013. KKO pyrki selvittämään, kuinka direktiivin ilmausta ”sopimukset, jotka on tehty ennen 16 päivää maaliskuuta 2013” on tulkittava. Toiseksi asiassa oli arvioitava, voiko osapuolten noudattama käytäntö, jossa velkoja ei ole vaatinut viivästysseuraamuksia, olla velkojaa sitova, vai pidetäänkö sitä selvästi kohtuuttomana sopimusehtona tai sopimattomana menettelynä sillä perusteella, että velkoja on tällöin luopunut oikeudestaan viivästysseuraamuksiin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.11.2021), että maksuviivästysdirektiiviä on tulkittava siten, että jäsenvaltiot voivat jättää direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sellaisen viivästysseuraamuksia koskevan sopimuskäytännön, joka on vakiintunut osapuolten välille yksittäisten tilausten yhteydessä ennen 16.3.2013, vaikka ne yksittäiset tilaukset, joihin perustuen viivästysseuraamuksia peritään, on tehty tämän ajankohdan jälkeen. Lisäksi Suomi katsoi, että maksuviivästysdirektiiviä on tulkittava niin, että esillä olevan kaltaista sopimuskäytäntöä ei voida automaattisesti pitää säännöksissä tarkoitettuna sopimusehtona tai menettelynä, jonka mukaan viivästyskorkoa tai korvausta perintäkuluista ei voida periä, vaan huomioon tulee ottaa velkojan menettely ja tämän mahdollisuus vapaaehtoisesti luopua viivästysseuraamuksista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on annettu kertomuskaudella julkisasiamiehen ratkaisuehdotus, muttei vielä tuomiota.

1. *Asia C-615/20, YP e.a. ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Puolan oikeusvaltiokehitys – Puolan korkeimman oikeuden kurinpitojaosto – Tuomarin immuniteetin poistaminen hänen asettamiseksi rikosoikeudelliseen vastuuseen – Tehokkaan oikeussuojan periaate – Oikeusvaltioperiaate – Tuomioistuinten riippumattomuus

Asian käsittely: Puolalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka liittyy Puolan oikeusvaltiotilanteeseen. Ennakkoratkaisupyynnön taustalla on Puolan korkeimman oikeuden kurinpitojaoston päätös poistaa erään alueellisen tuomioistuimen tuomarin koskemattomuus hänen asettamiseksi rikosoikeudelliseen vastuuseen, pidättää hänet virantoimituksesta ja alentaa hänen palkkaansa. Ennakkoratkaisukysymyksillä pyydetään unionin tuomioistuinta arvioimaan kyseisen kurinpitojaoston päätöksen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, ottaen erityisesti huomioon oikeusvaltioperiaate, tehokkaan oikeussuojan periaate ja tuomioistuinten riippumattomuutta koskeva vaatimus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.5.2021) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (28.6.2022), että tuomarin koskemattomuuden poistaminen kurinpitojaoston toimesta ei ole yhteensopivaa unionin oikeuden kanssa. Unionin tuomioistuimen aiemman oikeuskäytännön valossa on katsottava, että Puolan korkeimman oikeuden kurinpitojaosto ei täytä unionin oikeudesta seuraavia itsenäisyyttä ja riippumattomuutta koskevia vaatimuksia. Näin ollen tuomarin koskemattomuuden poistaminen kurinpitojaoston toimesta rikkoo perussopimuksessa määrätyn tehokkaan oikeussuojan periaatetta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Collins* katsoi 15.12.2022 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että tapauksessa esillä oleva Puolan lainsäädäntö on ristiriidassa perussopimuksessa määrätyn oikeusvaltion arvon ja tehokkaan oikeussuojan periaatteen kanssa, luettuina EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklan (oikeus tehokkai- siin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen) valossa.

2. *Asia C-162/21, Pesticide Action Network Europe e.a.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kasvinsuojeluaineet – Kasvinsuojeluaineasetus (EY) N:o 1107/2009 – Jäsenvaltion myöntämä lupa siemenien käsittelyyn kasvinsuojeluaineilla sekä käsiteltyjen siemenien myyntiin tai kylvöön – ”Erityisolujen” käsite – EU:n perusoikeuskirjan 35 ja 37 artiklat (terveyden suojelu ja ympäristönsuojelu)

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa on kyse kasvinsuojelun hätätilanteita koskevan poikkeussäätelyn tulkinnasta. Asia liittyy tiettyihin kasvinsuojeluaineisiin, joissa käytetyt tehoaineet on EU:ssa hyväksytty käytettäväksi ainoastaan kasvihuoneissa tapahtuvaa viljelyä varten. Belgian viranomaiset ovat kasvinsuojelun hätätilanteeseen vedoten myöntäneet kyseisille kasvinsuojeluaineille määräaikaista markkinoillesaattamislupia, jotka mahdollistavat niillä käsiteltyjen siementen kylvön avomaalla. Kansallinen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle joukon ennakkoratkaisukysymyksiä, joilla se pyrkii selvittämään kasvinsuojeluaineasetuksessa olevan kasvinsuojelun hätätilanteita koskevan poikkeuksen tulkintaa tällaisessa tilanteessa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.6.2021), että hätätilanteita koskevan poikkeuksen perusteella voitaisiin myöntää lupa siemenien käsittelyyn sellaisilla kasvinsuojeluaineilla, joiden sisältämiä tehoaineita ei ole EU:ssa hyväksytty, sekä käsiteltyjen siemenien myyntiin tai kylvöön. Soveltamisalaan kuuluvat myös tilanteet, joissa vaaran ilmeneminen ei ole varmaa vaan ainoastaan todennäköistä, sekä joissa vaara on ennakoitavissa ja jopa kausittaista, jos vaara on ilmeinen eikä vaihtoehtoisia ja tehokkaita torjuntavaihtoehtoja ole käytettävissä. Asetuksessa olevan ilmaisun ”joka ei ole hallittavissa muilla kohtuullisilla keinoilla” tulkinnassa tulisi ottaa huomioon terveyden ja ympäristön suojelun lisäksi myös maatalouden kilpailukyky, sillä asetuksen tarkoituksena on

huomioida taloudelliset näkökohdat ihmisten ja eläinten terveyden sekä ympäristön korkeatasoisen suojelun rinnalla siinä määrin, että kasvintuhoojien torjunta voidaan järjestää taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Kokott* katsoi 8.9.2022 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että jäsenvaltioiden on punnittava, painavatko konkreettiset paikalliset kasvinsuojelun tarpeet vaakakupissa enemmän kuin kasvinsuojeluaineeseen liittyvät riskit ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle. Hätätilanteessa annettava lupa, joka voidaan myöntää vain poikkeuksellisesti, voi sisältää siementen käsittelyn kasvinsuojeluaineella sekä kasvinsuojeluaineella käsiteltyjen siementen myynnin tai kylvämisen luvan käsittämällä alalla. Jos kasvinsuojeluaineen käyttöön liittyy haitallisia vaikutuksia ihmisten ja eläinten terveyteen, hätätilanteessa annettava lupa voidaan antaa vain, jos se on välttämätön erityisen vakavien vaarojen hallitsemiseksi.

3. Asia C-270/21, A

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Ammattipätevyysdirektiivi 2005/36/EY – Ammattipätevyyden tunnustaminen – Lastentarhanopettajan ammatti – Säännelty ammatti – Pätevyystodistus – Viron sosialistisessa neuvostotasavallassa suoritettu tutkinto

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt EU-tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee ammattipätevyysdirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisupyynnön esitetty KHO:ssa vireillä olevassa asiassa, jossa on ratkaistavana, onko kansallinen viranomainen (Opetushallitus) voinut hylätä A:n hakemuksen, joka koskee lastentarhanopettajan ammattipätevyyden tunnustamista. Ennakkoratkaisukysymyksissä on kysymys siitä, voidaanko lastentarhanopettajan ammattia pitää ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettuna säänneltyä ammattina tilanteessa, jossa työnantajalle jää kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan harkintavaltaa arvioida, täyttääkö henkilö säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Lisäksi KHO tiedustelee, pidetäänkö ammattipätevyysdirektiiviä sovellettaessa pätevyyttä, joka on hankittu jäsenvaltion maantieteellisellä alueella aikana, jolloin jäsenvaltio ei ole ollut olemassa itsenäisenä valtiona vaan sosialistisena neuvostotasavaltana, kolmannessa maassa hankittuna ammattipätevyytenä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (27.9.2021) pääasiallisesti, että tilanteessa jossa työnantajalle jää harkintavaltaa arvioida kelpoisuusvaatimusten täytyminen, ammattia ei ole pidettävä ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettuna säänneltyä ammattina. Ammattipätevyysdirektiiviin sisältyy yksityiskohtainen säänneltyä ammatin käsitteen määritelmä. Tästä määritelmästä johtuu, että ammattia voidaan pitää säänneltyä vain silloin, kun lainsäädännössä asetetaan tarkkarajainen kelpoisuusedellytys, kuten esimerkiksi vaatimus tietyn, nimeltä mainitun muodollisen pätevyyden antavan tutkinnon suorittamisesta. Tilanteessa, jossa työnantajalle jää kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan harkintavaltaa arvioida kelpoisuusvaatimusten täytyminen eikä vaatimusten täyttymisen osoittamistapoja ole säännelty missään laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä, ammattia ei voida pitää säänneltyä. *Suomi* katsoi lisäksi, että ammattipätevyysdirektiiviä tulee tulkita siten, että nykyisen jäsenvaltion uudelleen itsenäistymistä edeltävänä aikana hankittua pätevyyttä on pidettävä kolmannessa maassa hankittuna pätevyytenä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Emiliou* katsoi 8.9.2022 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että ammattipätevyysdirektiiviä on tulkittava siten, että lastentarhanopettajan ammattia ei voida pitää direktiivissä tarkoitettulla tavalla säänneltyä, kun kyseisen ammatin harjoittamisen aloittamisen ja sen harjoittamisen edellytyksenä on yhtäältä korkeakoulututkinto, jota ei ole suunnattu erityisesti kyseisen ammatin harjoittamiseen, ja toisaalta pedagoginen kompetenssi, joka on määritelty ammattistandardissa mutta jonka työnantaja arvioi tapauskohtaisesti. Entisessä Neuvostoliitossa hankittua ammattipätevyyttä, jonka Viron tasavalta on lainsäädännössään rinnastanut kyseisessä jäsenvaltiossa hankittuun pätevyyteen, on pidettävä kyseisessä jäsenvaltiossa eikä kolmannessa maassa hankittuna.

4. Asia C-396/21, FTI Touristik

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Matkapakettidirektiivi (EU) 2015/2302 – covid-19-pandemiaan liittyvät rajoitukset matkakohteessa – Hinnanalennusvaatimus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisupyyntönsään matkapakettidirektiivin tulkinnasta asiassa, joka koskee covid-19-pandemian hillitsemistoimenpiteistä seurannutta matkustajan esittämää hinnanalennusvaatimusta. Direktiivin mukaan matkapakettiin sisältyvien matkapalvelujen suorittamatta jättäminen tai virheellinen suorittaminen (vaatimustenmukaisuuden laiminlyönti) on peruste hinnanalennukselle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.11.2021), että matkakohteessa esiintyvän infektioaudin johdosta määrättyjä rajoituksia voidaan myös pandemiatilanteessa pitää vaatimuksenmukaisuuden laiminlyöntinä. *Suomi* totesi, että matkapakettidirektiivin tavoitteena oleva yhdenmukainen ja korkeatasoinen kuluttajansuoja, sen systematiikka ja sovellettavan sääntelyn sanamuoto johtavat siihen tulkintaan, että matkakohteessa esiintyvän infektioaudin johdosta määrättyt huomattavat rajoitukset merkitsevät vaatimuksenmukaisuuden laiminlyöntiä ja ovat näin ollen peruste hinnanalennukselle.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Medina* katsoi 15.9.2022 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että matkustajalla on oikeus hinnanalennukseen matkapakettisopimuksen täyttämistä koskevan sopimusrikkomuksen vuoksi tilanteissa, joissa sopimusrikkomus johtuu rajoituksista, joita on asetettu matkakohteessa esiintyvän tartuntataudin leviämisen estämiseksi, ja joissa tällaisia rajoituksia asetettiin myös matkustajan asuinpaikkakunnalla ja maailmanlaajuisesti. Hinnanalennuksen määrän on kuitenkin oltava asianmukainen ottaen huomioon kaikki asian olosuhteet; tämän ratkaiseminen on kansallisen tuomioistuimen tehtävä.

5. Asia C-470/21, *La Quadrature du Net e.a.*

Ennakkoratkaisupyyntöns kohde: Sähköisen viestinnän tietosuoja – Viranomaisen oikeus saada tietoja IP-osoitetta vastaavasta henkilöllisyydestä – Tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen ennakkolupa – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – EU:n perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla (Yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen sekä henkilötietojen suoja)

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöns, joka koskee sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää, onko unionin oikeus esteenä jäsenvaltion kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan viranomainen voi saada sähköisen viestinnän operaattorilta IP-osoitetta vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen antamaa ennakkolupaa. Asiassa tulkitaan sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohtaa, jonka nojalla jäsenvaltiot voivat poiketa muun muassa direktiivin liikenne- ja paikkatietojen suojaamista koskevista säännöksistä tietyin perustein, kuten rikosten torjuntaan ja selvittämiseen liittyen. Merkityksellisiä oikeusohjeita asiassa ovat myös tietyt EU:n perusoikeuskirjan artikkelit ja unionin tuomioistuimen aikaisempi oikeuskäytäntö.

Suomi katsoi suullisessa käsittelyssä (5.7.2022), että unionin oikeus ei ole esteenä sille, että viranomainen voi saada sähköisen viestinnän operaattorilta IP-osoitetta vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen antamaa ennakkolupaa. *Suomi* perusteli kantaansa ennen kaikkea viittaamalla unionin tuomioistuimen aikaisempaan oikeuskäytäntöön koskien IP-osoitteita ja niitä vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja, josta ilmenee erityisesti, että näitä tietoja on pidetty vähemmän arkaluonteisena kuin muita liikenne- ja paikkatietoja.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Szpunar* katsoi 27.10.2022 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että unionin oikeus ei ole esteenä esillä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa annetaan viranomaiselle oikeus saada IP-osoitetta vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja ilman, että tämän tietojen saannin edellytykseksi asetetaan tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen suorittama etukäteisvalvonta, jos nämä tiedot ovat ainoa tutkintakeino, jolla voidaan yksilöidä henkilö, jolle kyseinen osoite oli annettu kyseisen rikoksen tekohetkellä.

6. Asia C-579/21, *Pankki S*

Ennakkoratkaisupyyntöns kohde: Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 (GDPR) – Henkilötiedon käsite – Pankin työntekijöiden käyttäjälokitiedot

Asian käsittely: Itä-Suomen hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen tulkintaa asiassa, jossa henkilö, joka on pankin asiakas ja entinen työntekijä, on tehnyt tietopyynnön, jonka tavoitteena on saada selvitys siitä, ketkä pankin työntekijöistä ovat käsitelleet hänen asiakastietojaan, sekä milloin ja missä tarkoituksessa (käyttäjälokitiedot). Kysymys on siitä, ovatko pankin työntekijöitä koskevat käyttäjälokitiedot tietopyynnön tekijän henkilötietoja ja onko pankin luovutettava nämä tiedot hänelle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.1.2022) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (12.10.2022), että kyseessä olevat käyttäjälokitiedot eivät ole käsiteltävänä olevan kaltaisessa tapauksessa tietopyynnön tekijän henkilötietoja. Sen sijaan ne ovat niiden henkilöiden henkilötietoja, jotka esillä olevia asiakastietoja pankin työntekijöinä käsittelevät. Lisäksi Suomi katsoi, että vaikka käyttäjälokitietojen katsottaisiin olevan tietopyynnön tehneen henkilön henkilötietoja, tästä ei välttämättä seuraa, että ne olisi luovutettava hänelle, koska jäsenvaltio voi kansallisen liikkumavaransa puitteissa rajoittaa oikeutta päästä tietoihin ja koska asetuksen mukaan tietojen luovuttaminen ei saa vaikuttaa haitallisesti muiden oikeuksiin ja vapauksiin.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Campos Sánchez-Bordona* katsoi 15.12.2022 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei anneta rekisteröidylle oikeutta saada tietoonsa rekisterinpitäjän käytettävissä olevista tiedoista sen toimihenkilön tai niiden toimihenkilöiden henkilöllisyyttä, jotka ovat tarkastelleet hänen henkilötietojaan rekisterinpitäjän alaisuudessa ja sen antamia ohjeita noudattaen.

7. Asia C-699/21, E.D.L.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepätös 2002/584/YOS – EU:n perusoikeuskirjan 3 ja 4 (oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja kidutuksen kieltäminen) ja 35 artikla (terveyden suojeleminen) – Luovuttamisesta kieltäytyminen henkilön terveydelle aiheutuvan vakavan haitan perusteella

Asian käsittely: Italian perustuslakituomioistuimen ennakkoratkaisupyynnö koskee tilannetta, jossa henkilön luovuttaminen eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella voisi aiheuttaa henkilön terveydelle vakavaa haittaa. Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaan puitepäätökseen ei sisälly nimenomaista terveydentilaa koskevaa kieltäytymisperustetta. Kansallinen tuomioistuin pyrkii ennakkoratkaisupyynnöllään selvittämään, onko luovuttamisesta kuitenkin puitepäätöksen sekä EU:n perusoikeuskirjan määräysten nojalla kieltäydyttävä sen käsiteltävänä olevan kaltaisen asian olosuhteissa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.3.2022), että puitepäätöstä, luettuna EU:n perusoikeuskirjan määräysten valossa, tulee tulkita siten, että mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että vakavista kroonisista ja mahdollisesti parantumattomista sairauksista kärsivän henkilön luovuttaminen uhkasi aiheuttaa kyseisen henkilön terveydelle vakavaa haittaa, kyseisen viranomaisen on pyydettävä pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta tietoja, joiden nojalla tällainen riski voidaan sulkea pois – ellei ole selvää, ettei tällaisia tietoja ei ole mahdollista saada – ja kieltäydyttävä luovutuksesta, ellei se saa asiaa koskevia varmistuksia kohtuullisessa ajassa. Suomi katsoi, että vakavasti sairaan henkilön voi merkitä perusoikeuskirjassa tarkoitettua epäinhimillistä ja halventavaa kohtelua. Puitepäätöksen mukainen mahdollisuus lykätä luovuttamista ei ole kaikissa tilanteissa luovutettavaksi vaaditun henkilön perusoikeuksien noudattamiseksi riittävää.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Sánchez-Bordona* katsoi 1.12.2022 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että vakavista kroonisista ja mahdollisesti parantumattomista sairauksista kärsivän henkilön luovuttaminen uhkasi aiheuttaa kyseisen henkilön terveydelle vakavaa haittaa, kyseisen viranomaisen on pyydettävä pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta tietoja, joiden nojalla tällainen riski voidaan sulkea pois, ja tapauksen mukaan poikkeuksellisesti ja tilapäisesti lykättävä kyseisen henkilön luovuttamista niin kauaksi aikaa kuin tämä vakava riski on olemassa.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut kertomuskaudella esittämällä kirjallisia huomautuksia tai osallistumalla suulliseen käsittelyyn.

1. *Asia C-521/21, Rzecznik Praw Obywatelskich*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Puolan oikeusvaltiokehitys – Tuomarin nimittämismenettely – Puolan kansallisen tuomarineuvoston rooli menettelyssä – Laillisesti perustettua tuomioistuinta koskeva vaatimus – Tuomarinvirkaan nimittämisen laillisuuden tutkinta – SEU 2 artikla (unionin arvot) – SEU 19 artiklan 1 kohta ja EU:n perusoikeuskirjan 47 artikla (tehokkaan oikeussuojan vaatimus) – Oikeusvaltioperiaate – Tuomioistuinten riippumattomuus

Asian käsittely: Puolalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka liittyy Puolan oikeusvaltiotilanteeseen. Ennakkoratkaisupyynnön taustalla on tilanne, jossa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian vastaaja on tehnyt hakemuksen tuomarin jäävämmiseksi. Vastaaja katsoo, että kyseistä tuomaria ei ole nimitetty pätevästi tuomarinvirkaan, koska nimittämisesityksen on tehnyt Puolan kansallinen tuomarineuvosto, jonka riippumattomuus on kyseenalainen. Ennakkoratkaisukysymyksellä pyritään selvittämään, voidaanko jäsenvaltion tuomioistuinta pitää unionin oikeudessa edellytetyllä tavalla ”laillisesti perustettuna”, jos sen kokoonpanoon kuuluu henkilö, jonka valinnan suoritti kansallinen tuomarineuvosto, joka ei ole riippumaton elin. Lisäksi tuomioistuin tiedustelee, onko unionin oikeus esteenä sellaisten kansallisten säännösten soveltamiselle, joilla tuomarinvirkaan nimittämisen laillisuuden tutkinta osoitetaan Puolan ylimmän oikeuden sellaisen jaoston yksinomaiseen toimivaltaan, joka koostuu ainoastaan sellaisista henkilöistä, jotka on nimitetty tuomarinvirkaan edellä kuvatulla tavalla ja joissa määrätään, ettei tuomarinvirkaan nimittämisen puutteita tulisi tutkia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.2.2022), unionin tuomioistuimen aiempaan oikeuskäytäntöön ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön nojaten, että kyseessä olevaa tuomioistuinta ei ennakkoratkaisupyynnössä kuvatuissa olosuhteissa voida pitää ”laillisesti perustettuna tuomioistuimena” ja että unionin oikeus on esteenä edellä kuvattujen kansallisten säännösten soveltamiselle.

2. *Asia C-634/21, SCHUFA Holding*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tietosuoja – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 (GDPR) – Profilointi – Luottotietopalvelujen tarjoajan tekemä automaattinen pistemäärän määrittäminen – Automaattiseen käsittelyyn perustuva päätös – Kansallinen sääntelyliikkumavara

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen eräiden säännösten tulkintaa koskien luottotietopalvelun ylläpitäjän luonnollisista henkilöistä automatisoidusti tekemiä luottokelpoisuutta koskevia pisteytyksiä (luottokelpoisuusarvio). Asiassa on kyse sen selvittämisestä, onko luottotietopalvelujen tarjoajan tekemää automaattista luottoluokitusta pidettävä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisena automaattisena päätöksentekona, joka on lähtökohtaisesti kiellettyä, mutta josta voidaan poiketa tietyin edellytyksin. Mikäli näin ei ole, asiassa on kyse myös siitä, voivatko jäsenvaltiot antaa esillä olevan kaltaista profilointia koskevia yksityiskohtaisempia säännöksiä yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla asetuksessa vahvistettujen sääntöjen soveltamisen mukauttamiseksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.2.2022), että luottotietopalvelujen tarjoajan toiminta on yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista automaattista päätöksentekoa, mikäli automatisoidusti muodostettu luottokelpoisuusarvio vaikuttaa merkittävästi rekisteröityyn ja tämän toimintamahdollisuuksiin. Tämän tulkinnan katsottiin perustelluksi muun muassa sen vuoksi, että esillä olevan kaltaisella automaattisella profiilin määrittämisellä ja luovuttamisella eteenpäin voi itsessään olla sellaisia vaikutuksia rekisteröityihin, joita esillä olevilla säännöksillä on haluttu välttää. Lisäksi Suomi katsoi, että siinä tapauksessa, että kyse on muusta kuin yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesta profiloinnista, asetus ei ole esteenä sille, että profiloinnista säädetään tarkemmin kansallisessa

lainsäädännössä. Lainsäädännön on kuitenkin täytettävä asetuksen käsittelyn lainmukaisuutta koskevat edellytykset.

3. Asia C-662/21, *Booky.fi*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 34 artikla (sisämarkkinoita koskevien tuontirajoitusten kieltö) – SEUT 36 artikla (sisämarkkinoita koskevien tuonti- ja vientirajoitusten oikeuttaminen) – Ikärajamerkinnot verkkokaupassa myytävissä kuvaohjelmatuotteissa – Lasten suojeleminen – Suhteellisuusperiaate – Oikeuttaminen – Pakottavat vaatimukset – Tarjoaminen verkkokaupassa – Uudelleenluokittelu – Täysi-ikäisyyden varmistaminen – Jäsenvaltion harkintavalta

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden esittämän ennakkoratkaisupyynnön tarkoituksena on selvittää, onko EU:n sisämarkkinoita koskeva sääntely esteenä tulkinnalle, jonka mukaan kuvaohjelmatalenteet on Suomessa luokiteltava kuvaohjelmalain mukaisilla ikärajamerkinnoilla jo silloin, kun niitä myydään verkkokaupassa. KHO haluaa myös selvittää, onko asiassa merkitystä sillä, että Suomessa täysi-ikäisyyden varmistaminen ei poista vaatimusta kuvaohjelmatalenteiden ikärajamerkinnoista, ja toisaalta onko merkitystä sillä, että vaatimus ikärajamerkinnoista koskee vain Suomessa rekisteröityjä kuvaohjelmatalenteiden myyjiä. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin katsoisi unionin oikeuden edellyttävän, että ikärajamerkintöjen tekemisestä voidaan poiketa ostajan täysi-ikäisyyden perusteella, KHO haluaa lisäksi selvyyden siihen, onko täysi-ikäisyydestä oltava täysi varmuus vai riittääkö myyjän pyrkimys varmistaa täysi-ikäisyys.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.3.2022), että SEUT 34 artiklaa, ottaen huomioon SEUT 36 artikla, on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kuvaohjelmalain tulkinnalle, joka edellyttää kuvaohjelmalain mukaisten ikärajamerkintöjen tekemistä kuvaohjelmatalenteiden tuotetietojen yhteyteen jo siinä vaiheessa, kun kuvaohjelmatalenteet ovat verkkokaupassa myytävänä, vaikka kuvaohjelmatalenteet on luokiteltu ja merkitty toisessa jäsenvaltiossa, eikä kuvatallenteita ole vielä toimitettu Suomeen. Tässä yhteydessä ei ole merkitystä sillä, ettei kuvaohjelmalaki sisällä säännöstä luokittelusta ja merkitsemisestä poikkeamisesta sillä perusteella, että ostajan täysi-ikäisyydestä on varmistuttu. Merkitystä ei myöskään ole sillä, että luokitteluvollisuutta sovelletaan kuvaohjelmatalenteen tarjoamiseen verkkokaupassa vain, jos ohjelmaa tarjoaa elinkeinonharjoittaja, joka toimii Suomessa, tai henkilö, joka on Suomen kansalainen tai jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa.

4. Asia C-676/21, *Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Autoverotus – Autoveron vientipalautus – SEUT 28, 30, 34–36 artikla (tavaroiden vapaa liikkuvuus) ja 110 artikla (verot ja maksut)

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien kansallisen autoveron vientipalautusta koskevan sääntelyn unionin oikeuden mukaisuutta. Pääasiassa on kysymys siitä, onko Verohallinto voinut hylätä autoveron vientipalautusta koskevan hakemuksen sillä perusteella, että tapahtumahetkellä voimassa olleen autoverolain mukaan autoveroa ei palauteta ajoneuvosta, jonka ensimmäisestä käyttöönotosta on ajoneuvon vientiajankohtana kulunut vähintään kymmenen vuotta. KHO:n esittämät ennakkoratkaisukysymykset koskevat ennen muuta sitä, onko kansallisesti autoveron vientipalautukselle asetettu ajoneuvon käyttöikä koskeva raja sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.3.2022), että unionin oikeus ei voi olla esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan autoveroa ei pääasiassa kyseessä olevien olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa palauteta ajoneuvon omistajalle, kun tämä vie ajoneuvon pysyvästi maasta toisessa jäsenvaltiossa käytettäväksi. Tässä yhteydessä ei ole merkitystä sillä, onko ajoneuvoa ollut tosiasiallisesti tarkoitus käyttää vakinaisesti pääasiassa autoveron kantaneen jäsenvaltion alueella ja onko sitä myös tosiasiallisesti käytetty vakinaisesti pääasiassa siellä. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin katsoisi Suomen kannan vastaisesti, että kysymyksessä olisi tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskeva rajoitus, *Suomi* esitti, että rajoitus voidaan oikeuttaa tavoitteella hillitä vanhojen ja usein huonokuntoisten ja saastuttavien ajoneuvojen maastavientiä. *Suomi* katsoi lisäksi, että unionin oikeus ei ole esteenä vientipalautuksen rajaamiselle alle kymmenen vuotta vanhoihin ajoneuvoihin, vaikka autoveroa kannetaan käytettynä maahan tuoduista ajoneuvoista niiden käyttöikästä riippumatta.

5. Asia C-695/21, *Recreatieprojecten Zeeland e.a.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Rahapelit – SEUT 56 artiklan 1 kohdan tulkinta (palveluiden vapaa liikkuvuus) – Rahapelien markkinointi – Markkinointi mahdollista vain jäsenvaltiossa toimiluvan saaneille rahapelitoimijoille – Syrjivyyt

Asian käsittely: Ennakkoratkaisua pyytänyt belgialainen tuomioistuin haluaa selvittää, onko palveluiden vapaata liikkuvuutta tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä sallitaan sen alueella toimivien luvan saaneiden rahapelilaitosten ylläpitäjille poikkeus yleisestä markkinointikiellosta, ilman että samanaikaisesti annetaan muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille rahapelilaitosten ylläpitäjille mahdollisuus saada sama poikkeus ensin mainitussa jäsenvaltiossa sovellettavasta markkinointikiellosta.

Suomi katsoi suullisessa käsittelyssä (16.11.2022), että palveluiden vapaata liikkuvuutta on tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä sallitaan sen alueella toimivien luvan saaneiden rahapelilaitosten ylläpitäjille poikkeus yleisestä mainontakiellosta, ilman että samanaikaisesti annetaan muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille rahapelilaitosten ylläpitäjille mahdollisuus saada sama poikkeus ensin mainitussa jäsenvaltiossa sovellettavasta mainontakiellosta. Tätä perusteltiin ennen kaikkea viittaamalla unionin tuomioistuimen aikaisempaan oikeuskäytäntöön, jossa jäsenvaltioille on tunnustettu poikkeuksellisen laaja harkintavalta rahapelien alalla niihin liittyvien moraalisten, uskonnollisten ja kulttuuristen erityispiirteiden sekä yksilölle ja yhteiskunnalle haitallisten seurausten vuoksi. *Suomi* korosti, että markkinoinnin mahdollistaminen jäsenvaltiossa vain siellä toimiluvan saaneille rahapelitoimijoille voi olla välttämätöntä rahapelihaittojen rajoittamiseen tähtäävän järjestelmän toiminnan kannalta.

6. Asia C-45/22, *Service fédéral des Pensions*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen – Leskeneläke – Erilaisten etuuksien päällekkäisyys – Sosiaaliturva-asetus 883/2004 – Leskeneläkkeitä koskeva sanamuoto ”huomioon otettujen” – Leskeneläkkeen kansallinen laskentakaava ja enimmäisraja – SEUT 45 artikla (Työntekijöiden vapaa liikkuvuus) – SEUT 48 artikla (sosiaaliturvan alan toimenpiteet työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi) – Jäsenvaltion toimivalta

Asian käsittely: Belgialaisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön tarkoituksena on selvittää, miten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevaa EU:n sääntelyä tulisi tulkita tilanteessa, jossa kantajan edesmennyt aviopuoliso (edunjättäjä) on työskennellyt Belgiassa, Espanjassa ja Suomessa ja jossa kantajalla on oikeus perhe-eläkkeisiin näistä jäsenvaltioista. Tapauksessa ei ole riitaa lesken oikeudesta leskeneläkkeeseen eikä siitä, että perhe-eläkkeet ja kantajan omat vanhuuseläkkeet ovat erilaisia etuuksia. Sen sijaan riita koskee leskeneläkkeen määrää. Kantaja on riitauttanut belgialaisen eläkelaitoksen laskentatavan, jolla kantajan omat vanhuuseläkkeet vähentävät perhe-eläkettä. Suomessa perhe-eläke määräytyy vastaavalla tavalla kuin Belgiassa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.6.2022), että sosiaaliturva-asetuksen sääntöä, jonka mukaan toimivaltaiset laitokset jakavat huomioon otettujen etuuksien tai muiden tulojen määrät niiden etuuksien lukumäärällä, joihin kyseisiä sääntöjä sovelletaan, on tulkittava niin, ettei se ole esteenä esillä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan päällekkäisyyden enimmäisrajan ylittävä osa tuloista jaetaan niiden perhe-eläkkeiden lukumäärällä, joihin päällekkäisyyttä estävät säännöt vaikuttavat.

7. Asia C-50/22, *SOGEFINANCEMENT*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kulutusluottodirektiivi 2008/48/EY – Peruuttamisoikeus ja seuraamukset – Kulluttajansuoja – Sopimuksen toteaminen pätemättömäksi ex officio – Määräämisperiaate

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin on tiedustellut ennakkoratkaisupyynnössään niin sanotun kulutusluottodirektiivin oikeaa tulkintaa asiassa, joka koskee luottosopimuksen pätevyysarviointia viran puolesta, ex of-

ficio. Ennakkoratkaisupyyntöön tehnyt tuomioistuin pyrkii pääasiallisesti selvittämään, onko kulutusluottodirektiivi ja siinä tarkoitettu seuraamusten tehokkuutta koskeva periaate esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin ei voi todeta luottosopimusta pätemättömäksi viran puolesta sellaisen kansallisen säännöksen rikkomisen perusteella, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan perustuu kyseisessä direktiivissä säädettyyn. Jos EU-oikeus ei olisi tilanteessa esteenä sille, että tuomioistuin ei ottaisi pätemättömyyttä esiin viran puolesta (vaan pysyisi tämän seikan suhteen passiivisena), voisi mahdollisen pätemättömyyden toteaminen jäädä käytännössä riippuvaiseksi siitä, onko kuluttaja vedonnut tähän seikkaan kansallisen prosessisääntelyn mukaisesti määrääjässä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.5.2022), että kulutusluottodirektiiviä tulisi tulkita siten, että se ei esillä olevan kaltaisissa olosuhteissa vaikuta sen kysymyksen ratkaisemiseen, onko kansallisen tuomioistuimen arvioitava sopimuksen pätevyyttä viran puolesta. *Suomi* katsoi, että näin ollen kulutusluottodirektiivi ei ole esteenä sille, että tuomioistuin ei esillä olevan kaltaisissa olosuhteissa ota pätemättömyyttä esiin viran puolesta. *Suomi* kiinnitti perusteluissaan huomiota erityisesti direktiivin relevanttien säännösten sanamuotoon ja merkitykseen.

8. Asia C-83/22, *TukTuk Travel*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Matkapakettidirektiivi (EU) 2015/2302 – Matkapakettisopimuksen purkaminen ja peruuttamisoikeus ennen matkapaketin alkamista – Kuluttajansuojan korkea taso – Määräämisperiaate dispositiivisessa riita-asiassa

Asian käsittely: Espanjalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöön koskien matkapakettidirektiivin tulkintaa. Kuluttaja on matkatoimistoa vastaan nostamassaan kanteessa, joka liittyy matkan peruuntumiseen covid-19-tilanteesta johtuen, vaatinut vähemmän korvausta kuin mihin hän olisi mahdollisesti ollut matkapakettidirektiivin nojalla oikeutettu. Espanjan prosessioikeuteen kuuluvasta nk. määräämisperiaatteesta, jonka mukaan riita-asian asianosaiset määräävät prosessin kohteesta, seuraa, että tuomioistuin ei voi viran puolesta määrätä suuremmasta korvauksesta kuin mitä kuluttaja on vaatinut. Ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin haluaa kysymyksillään selvittää, onko tämä perussopimuksessa ja matkapakettidirektiivissä edellytetyn kuluttajansuojan korkean tason vastaista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.6.2022), ettei unionin oikeus ole esteenä sellaiselle kansalliselle siviiliprosessisäännöstölle, jonka mukaan tuomioistuin ei saa poiketa asianosaisten vaatimuksesta. Kansalliselle tuomioistuimelle asetetusta velvollisuudesta tutkia viran puolesta tiettyjen kuluttajia koskevien unionin oikeuden säännösten ja määräysten rikkominen ei voi seurata velvollisuutta viran puolesta laajentaa kuluttajan nostamaa kannetta esitettyjen kannevaatimusten ulkopuolelle. *Suomi* katsoi, että prosessioikeudelliseen määräämisperiaatteeseen liittyy olennaisesti se, että asianosainen päättää vapaasti, mitä hän asiassa vaatii, eikä tuomioistuin saa lähtökohtaisesti poiketa siitä. Suomen mukaan ei ole perustetta katsoa, että tällainen oikeudenkäynnin kohteen rajaaminen tekisi unionin oikeuden soveltamisen lähtökohtaisesti mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi.

9. Asia C-201/22, *Telia Finland*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Tekijänoikeus – Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivi 2004/48/EY – Sopimuslisenssijärjestö – Asiavaltuus

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöön asiassa, jossa sen ratkaistavana on, onko tekijänoikeuden haltijoita kollektiivisesti edustavalla yhteishallinnointiorganisaatiolla asiavaltuus eli oikeus ajaa omista nimissään tekijänoikeuksien loukkaukseen perustuvaa kannetta. KKO tiedustelee, tarkoitetaanko asiavaltuuden edellytyksenä teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivin mukaisella kelpoisuudella esiintyä asianosaisena yleistä kelpoisuutta esiintyä tuomioistuimessa asianosaisena riitaasioissa vai edellytetäänkö siinä nimenomaisesti kansallisessa laissa hyväksytyä oikeutta ajaa kannetta omista

nimissään kyseisten oikeuksien puolustamiseksi. Lisäksi KKO tiedustelee, tuleeko asiavaltuuteen liittyvän edellytyksen ”välitön etu edustamiensa oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuksien puolustamiseen” soveltamisen olla yhdenmukaista kaikissa jäsenvaltioissa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.6.2022), että asiavaltuuden edellytyksenä olevalla kelpoisuudella esiintyä asianosaisena näiden oikeuksien puolustamiseksi on tarkoitettu kansallisessa laissa hyväksyttyä oikeutta ajaa kannetta omissa nimissään kyseisten oikeuksien puolustamiseksi. Lisäksi Suomi katsoi, että täytäntöönpano-direktiivin ilmaisua ”välitön etu edustamiensa oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuksien puolustamiseen” on tulkittava jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella. Direktiivin sanamuodon ja unionin tuomioistuimen aieman oikeuskäytännön katsottiin tukevan näitä näkemyksiä.

10. Asia C-206/22, Sparkasse Südpfalz

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Työaikadirektiivi 2003/88/EY – EU:n perusoikeuskirjan 31 artikla (oikeudenmukaiset ja kohtuulliset työolot ja työehdot) – Oikeus palkalliseen vuosilomaan – Oikeus siirtää lomaa – Karanteeni

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisupyynnössään työaikadirektiivin oikeaa tulkintaa asiassa, joka koskee vuosiloma-oikeutta karanteenitilanteessa. Kansallinen tuomioistuin pyrkii ennakkoratkaisupyynnöllään selvittämään, onko työaikadirektiivissä ja EU:n perusoikeuskirjassa vahvistettua oikeutta palkalliseen vuosilomaan tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle tai käytännölle, jonka mukaan vuosiloman antamista koskeva velvollisuus katsotaan täytetyksi myös siinä tapauksessa, että työntekijään kohdistuu hänelle annetun loman aikana ennalta arvaamaton tapahtuma, kuten valtion viranomaisten määräämä karanteeni, eikä hän sen vuoksi voi käyttää lomaansa esteettömästi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.6.2022), että kysymykseen tulisi vastata myöntävästi. Unionin tuomioistuin on sairauslomaa koskevassa oikeuskäytännössään katsonut, että työntekijällä, joka on sairauslomalla ennakolta määritetyn vuosilomajakson aikana, on pyynnöstä oikeus siirtää lomaansa. Suomi katsoi, ettei työaikadirektiivistä ja sitä tulkitsevasta oikeuskäytännöstä kuitenkaan seuraa yleisempää sääntöä, jonka mukaan työntekijällä olisi oikeus siirtää vuosilomansa, jos häneen kohdistuu loman aikana ennalta arvaamaton tapahtuma, jonka vuoksi hän ei voi käyttää lomaansa esteettömästi.

11. Asia C-241/22, DX

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – Soveltamisala – Viranomaisille rikosten torjuntaa, tutkintaa, selvittämistä ja syyteharkintaa varten myönnettävä pääsy liikenne- ja paikkatietoihin (tunnistustiedot mukaan lukien) – Lainsäädännölliset toimenpiteet – Muu tietojen säilyttämisperuste ja pääsy näihin tietoihin – Vakavan rikoksen ja vakavan rikollisuuden määritelmä – Vähäinen puuttuminen yksityiselämän suojaan koskevaan oikeuteen

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisukysymyksillään ensinnäkin selvittää, soveltuuko sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi tilanteessa, jossa on kysymys rikosten torjuntaa, tutkintaa, selvittämistä ja syyteharkintaa varten myönnettävästä viranomaisen pääsystä palveluntarjoajan säilyttämään sellaiseen tietoon, jota tämä on säilyttänyt esim. kaupallisiin tarkoituksiin eli ilman lakisäätteistä velvollisuutta säilyttää kyseisiä tietoja edellä tarkoitettuun viranomaiskäyttöön. Toiseksi kansallinen tuomioistuin tiedustelee, miten käsitteet ”vakavat rikokset” ja ”vakava rikollisuus” tulisi määritellä. Kolmanneksi ennakkoratkaisupyynnöllä halutaan selvittää, voidaanko viranomaisille myöntää pääsy liikenne- ja paikkatietoihin, vaikkei kyse ole vakavista rikoksista, jos pääsyn myöntämisellä puututaan vain vähäisessä määrin yksityiselämän suojaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (26.7.2022), että sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi lähtökohtaisesti soveltuu myös silloin, kun kyse on rikosten torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseen liittyvästä viranomaisen pääsymahdollisuudesta sellaiseen palveluntarjoajan säilyttämään tietoon, jota ei ole ollut velvollisuutta säilyttää tätä tarkoitusta varten. Edelleen Suomi katsoi, että käsitteet ”vakavat rikokset” ja ”vakava rikollisuus” ovat käsitteitä, jotka määrittyvät jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä.

12. Asia C-277/22, *Global NRG*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Maakaasumarkkinat – Muutoksenhakuoikeus kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksestä – Asianosaisaseman määrittäminen – Käsite ”osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee” – Maakaasumarkkinadirektiivi 2009/73/EY

Asian käsittely: Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt unkarilainen tuomioistuin haluaa selvittää muun muassa, onko maakaasumarkkinadirektiivin käsitettä ”osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee” tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa Unkarin kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan vain verkonhaltija katsotaan osapuoleksi, jota verkon käyttömaksujen, verkonhaltijan erityistariffilla tarjoamista palveluista perittävien maksujen ja liittymismaksujen vahvistamismenettely koskee suoraan, ja vain sillä on tämän vuoksi oikeus hakea muutosta tässä menettelyssä tehtyyn sääntelyviranomaisen päätökseen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (27.7.2022), että maakaasumarkkinadirektiivin käsitettä on tulkittava siten, ettei sen kanssa ole ristiriidassa kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan vain verkonhaltija katsotaan osapuoleksi, jota vahvistamismenettely koskee suoraan, ja vain verkonhaltijalla on tämän vuoksi oikeus hakea muutosta tässä menettelyssä tehtyyn sääntelyviranomaisen päätökseen.

13. Asia C-286/22, *KBC Verzekeringen*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Liikennevakuutusdirektiivi 2009/103/EY – Ajoneuvon määritelmä – Sähköpolkupyörä – Liikennevakuuttamisvelvollisuus – Mekaaninen voima ja lihasvoima – Rinnastaminen polkupyörään

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisupyynnöllään selvittää, onko sähköpolkupyöriä, jotka on varustettu poljinavustimella ja/tai tehostustoiminnolla mutta jotka eivät voi liikkua itsenäisesti ilman lihasvoiman käyttöä, pidettävä liikennevakuutusdirektiivissä tarkoitettuina ajoneuvoina.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.8.2022), että liikennevakuutusdirektiiviä tulisi tulkita siten, että sähköpolkupyörä, jonka moottori vain avustaa polkemista siten, että pyörä ei voi liikkua itsenäisesti ilman lihasvoiman käyttöä vaan ainoastaan moottorin voiman ja lihasvoiman avulla, ei ole direktiivissä tarkoitettu ajoneuvo. Suomi toi esiin, että liikennevakuutusdirektiivin mukaan käsitteellä ’ajoneuvo’ tarkoitetaan moottoriajoneuvoa, joka on tarkoitettu kulkemaan mekaanisella voimalla. Suomi katsoi, että tämän määritelmän perusteella tulee tehdä erottelu yksinomaan mekaanisella voimalla kulkevien ajoneuvojen ja toisaalta lihasvoimaa tarvitsevien liikkumisvälineiden välillä. Pääsääntönä katsottiin olevan, ettei sähköpolkupyörä kulje liikennevakuutusdirektiivissä olevan ajoneuvon määritelmän sanamuodon edellyttämällä tavalla mekaanisella voimalla, vaan lihasvoimalla, jota avustaa sähkömoottori.

14. Asia C-348/22, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Konsessioiden jatkaminen – Palveludirektiivi 2006/123/EY – Direktiivin täytäntöönpano – Direktiiviin täytäntöönpanon laiminlyönti – Välitön oikeusvaikutus

Asian käsittely: Italialainen tuomioistuin on tehnyt ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee palveludirektiivin pätevyyttä sen antamisessa noudatetun menettelyn mahdollisen virheen johdosta sekä sen 12 artiklan tulkintaa ja kysymystä siitä, onko kyseisellä artiklalla kyky tuottaa välitön oikeusvaikutus. Kyseinen artikla koskee tilanteita, joissa lupajärjestelmällä pyritään mahdollistamaan vähäisten luonnonvarojen käyttämistä edellyttävä taloudellinen toiminta, ja siinä säädetään valinnasta useiden ehdokkaiden välillä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.9.2022), että palveludirektiivin oikeusperustat ja sen antamisessa noudatettu menettely ovat asianmukaiset. Suomen mukaan palveludirektiivin 12 artiklalla on kyky tuottaa välitön oikeusvaikutus ja se on esteenä sen kanssa ristiriidassa olevan kansallisen lain soveltamiselle. Suomi katsoi, että unionin oikeus on esteenä sille, että kunta soveltaa päätöksenteossaan kansallista säännöstä, joka on ristiriidassa

palveludirektiivin 12 artiklan kanssa. Edelleen palveludirektiivin 12 artiklan soveltaminen ei edellytä sen toteamista, että asiassa puheena oleviin sopimuksiin liittyisi varma rajat ylittävä intressi.

15. Asia C-411/22, *Thermalhotel Fontana*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Rajatyöntekijä – Positiivinen covid-19-testituloksella – Viranomaisen määräämä eristys – Ansionmenetyksestä maksettava korvaus – Sosiaaliturva-asetus (EY) N:o 883/2004 – Sairausetuus – Työntekijöiden vapaa liikkuvuus

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koskee rajatyöntekijän oikeutta korvaukseen, joka maksetaan sillä perusteella, että työntekijä on määrätty eristykseen positiivisen covid-19-testituloksen vuoksi. Itävallan lainsäädännön mukaan korvauksen saamisen edellytyksenä on, että eristyksen on määrännyt Itävallan kansallinen viranomainen. Tuomioistuin haluaa tietää, onko tällainen korvaus EU:n sosiaaliturva-asetuksessa tarkoitettu sairausetuus. Lisäksi, mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, tuomioistuin tiedustelee, onko työntekijän vapaata liikkuvuutta koskeva unionin oikeus esteenä sille, että esitetyn kaltaisen korvauksen maksaminen rajatyöntekijälle edellyttää, että eristämistä määrää korvauksen maksavan maan kansallinen viranomainen tartuntatauteja koskevan kansallisen lainsäädännön perusteella, eikä korvausta siten makseta rajatyöntekijöille, joiden eristämistä määrää heidän asuinmaansa viranomainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.10.2022), että esillä olevan kaltainen korvaus ei ole sosiaaliturva-asetuksessa tarkoitettu sairausetuus muun ohella sen vuoksi, että etuuden myöntämisedellytyksenä ei ole sairastuminen, vaan se, että henkilö on määrätty eristykseen ja siitä on aiheutunut ansionmenetyksiä. Lisäksi *Suomi* katsoi, että työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevaa unionin oikeutta tulee tulkita siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan korvaus ansionmenetyksestä, joka aiheutuu työntekijälle terveysviranomaisten määräämästä eristämistä positiivisen covid-19-testituloksen vuoksi edellyttää, että kansallinen viranomainen määrää eristämistä tartuntatauteja koskevan kansallisen lainsäädännön perusteella, jollei rajoituksen voida katsoa olevan oikeutettavissa ja oikeasuhtainen tavoitteeseensa nähden. Suomen tiedossa ei ole asiaan soveltuvaa oikeuttamisperustetta.

16. Asia C-436/22, *ASCEL*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Ympäristö – Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeleminen – Direktiivi 92/43/ETY – Eläinlajeja koskeva tiukka suojelujärjestelmä – Canis lupus (susi) – Alueellinen suunnitelma, jonka mukaan susia voidaan hyödyntää metsästysalueilla – Kyseisen lajin kantojen suojelun tason arviointi

Asian käsittely: Espanjalainen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisukysymyksillään pääasiallisesti selvittää, ovatko luontodirektiivin säännökset esteenä sille, että susi määritellään Espanjan tietyllä itsehallintoalueella riistalajiksi, jota voidaan hyödyntää. Lisäksi kansallinen tuomioistuin haluaa selvyyden muun muassa siihen, sisältääkö luontodirektiivin käsite ”hyödyntäminen” myös suden hyödyntämisen metsästämisellä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (11.10.2022), että luontodirektiivin säännökset eivät ole esteenä sille, että susi määritellään jäsenvaltiossa riistalajiksi, jota voidaan hyödyntää. *Suomi* perusteli kantaansa erityisesti direktiivin sanamuodolla ja aiemmalla oikeuskäytännöllä. Asian arvioinnissa on kuitenkin huomioitava, mihin luontodirektiivin liitteeseen kyseinen laji jäsenvaltiossa tai sen osassa kuuluu, koska tällä on vaikutusta niihin lopullisiin kriteereihin, joiden perusteella hyödyntämistä arvioidaan. Lisäksi Suomen hallituksen mukaan luontodirektiivin käsite ”hyödyntäminen” sisältää myös sen hyödyntämisen metsästämisellä.

17. Asia C-473/22, *Mylan*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Teollis- ja tekijänoikeudet – Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivi 2004/48/EY – Turvaamistoimi – Vahingonkorvausjärjestelmä – Vahingonkorvausvastuu – Ankara vastuu

Asian käsittely: Markkinaoikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivin mukaista vahingonkorvausvastuuta. Tilanteessa on kyse väitetyistä tarpeettomasti hankitusta turvaamistoimesta ja siitä aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Markkinaoikeus haluaa pääasiallisesti tietää, onko Suomessa turvaamistoimiasioissa sovellettava ankaralle vastuulle perustuva vahingonkorvausjärjestelmä täytäntöönpanodirektiivin mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.11.2022), että Suomessa turvaamistoimiasioissa sovellettavan kaltainen vahingonkorvausjärjestelmä on täytäntöönpanodirektiivin mukainen. Keskeisenä perusteluna esitettiin, että korvausvelvollisuus ei ole ankarakaan vastuun tilanteissa automaattista ja että ankaraan vastuuseen perustuvalla järjestelmällä mahdollistetaan tehokas ja oikeasuhtainen turvaamistoprozessi, jonka avulla loukkaus saadaan välittömästi lakkaamaan. Muussa tapauksessa markkinaosapuolten intressitasapaino muuttuisi siten, ettei tehokas turvaamistoimen arviointiprozessi olisi enää mahdollinen, mikä olisi täytäntöönpanodirektiivin tavoitteiden vastaista.

18. Asia C-591/22, L

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Zoonoosit – Salmonellavalvonta – Gallus gallus -laji – Positiivinen testitulos – Testin toistaminen – Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 200/2010

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa on kysymys salmonellavalvontaa koskevan unionin sääntelyn oikeasta tulkinnasta. Ennakkoratkaisukysymykset koskevat komission täytäntöönpanoasetusta, jossa säädetään Gallus gallus -lajin (kana) salmonellatestausohjelmasta. Kysymys on siitä, milloin on kyse sellaisesta asetuksesta tarkoitettusta poikkeustapauksesta, jossa viranomaisella olisi aihetta epäillä siipikarjaparvesta tehdyn rutiininomaisen näytteenoton positiivista salmonellatulosta siten, että se voisi toistaa testauksen (varmistusnäytteenotto).

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.12.2022), että kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksissään luettelemat useat tekijät (kuten tilanpitäjän teettämät uudet testit) eivät ole merkityksellisiä määritettäessä, onko kyse esillä olevassa säännöksessä tarkoitettusta poikkeustapauksesta. Viranomaisen saa tehdä varmistustestin vain poikkeuksellisesti ja vain, jos sillä itsellään on peruste epäillä testauksen tuloksia. Tällainen peruste voi olla esimerkiksi konkreettinen epäily laboratoriokontaminaatiosta.

2.2 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Jaksossa 2.2.1 käsitellään ne asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio, jaksossa 2.2.2 ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ja jaksossa 2.2.3 ne asiat, joissa Suomi on tehnyt kirjelmän tai osallistunut suulliseen käsittelyyn.

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.2.1 Tuomiot ja määräykset

Tässä jaksossa esitellään ne kanneasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa Suomi on osallistunut väliintulijana ja joissa on kertomuskaudella annettu tuomio.

1. Asia T-421/17 RENV, Päivi Leino-Sandberg vastaan Euroopan parlamentti

Valituksen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Parlamentin päätös koskien kolmannen henkilön tekemää asiakirjapyyntöä – Päätöksen julkisuus – Tuomioistuinkäsittelyn suojaa koskeva poikkeusperuste

Asian käsittely: Päivi Leino-Sandberg nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen Euroopan parlamenttia vastaan avoimuusasetuksen soveltamista koskevassa asiassa. Leino-Sandberg vaati tuomioistuinta kumoamaan parlamentin päätöksen, jolla parlamentti epäsi häneltä oikeuden tutustua eräeseen päätökseen tuomioistuinkäsittelyn suojaa koskevan poikkeusperusteen nojalla. Pyydetty asiakirja oli parlamentin antama kielteinen vastaus erään kolmannen henkilön tekemään asiakirjapyyntöön. Asia oli palautunut unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi unionin tuomioistuimen (asia C-761/18 P, Leino-Sandberg vastaan parlamentti) kumottua unionin yleisen tuomioistuimen antaman määräyksen, jonka mukaan asiassa ei enää ollut aihetta lausunnon antamiseen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (25.5.2021) kantajaa ja katsoi, että parlamentin päätös on avoimuusasetuksen vastainen ja tulisi sen vuoksi kumota. Suomi katsoi, että pyydetty asiakirja ei kuulu avoimuusasetuksen tuomioistuinkäsittelyn suojaa koskevan poikkeuksen soveltamisalaan. Pyydetty asiakirja on lopullinen hallintopäätös eikä tiettyä oikeudenkäyntiä varten laadittu asiakirja. Tuomioistuinkäsittelyn suojaa koskevan poikkeuksen soveltamisala ei voi ulottua toimielimen tekemään lopulliseen hallinnolliseen päätökseen eikä se seikka, että hallintopäätös on tai voi olla kumoamiskanteen kohteena, voi olla tältä osin merkityksellinen. Jos parlamentin kanta hyväksyttäisiin, riidan kohteena olevan kaltaisten asiakirjojen julkisuus riippuisi siitä, nostetaanko kanne ja siitä, milloin pyyntö ratkaistaan. Tämä ei ole perussopimusten eikä avoimuusasetuksen mukaista.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* kumosi 28.9.2022 antamallaan tuomiolla parlamentin päätöksen. Tuomioistuin katsoi, ettei pyydetty asiakirja kuulunut avoimuusasetuksen tuomioistuinkäsittelyn suojaa koskevan poikkeuksen soveltamisalaan.

2. Asia T-597/19, Helsingin kaupunki vastaan Euroopan komissio

Kanteen kohde: SEUT 107 artikla (valtioneuvosto) – Kielletty valtioneuvosto – Komission päätös takaisinperinnästä – Helsingin Bussiliikenne Oy

Asian käsittely: Helsingin kaupunki nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jolla se vaati kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio katsoi Helsingin kaupungin Helsingin Bussiliikenne Oy:lle vuosina 2002-2012 myöntämien lainojen (yhteensä 54,2 miljoonaa euroa) olevan unionin valtioneuvostokäytäntöjen vastaisia ja vaati kaupunkia perimään ne takaisin.

Suomi tuki väliintulokirjelmällään (6.5.2020) ja yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen antamallaan kirjallisella vastauksella (18.2.2022) kantajan esittämiä väitteitä, joiden mukaan vuoden 2002 kalustolainaa ei voida pitää SEUT 107 artiklassa kiellettyinä valtioneuvostokäytäntöinä. Lisäksi Suomi katsoi, että komissio on riidanalaisessa päätöksessään arvioinut virheellisesti, että Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:n ja Helsingin Bussiliikenne Oy:n välillä on taloudellinen jatkuvuus.

Tuomio: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 14.9.2022 antamallaan tuomiolla Helsingin kaupungin kanteen.

3. Asia T-603/19, Helsingin Bussiliikenne Oy vastaan Euroopan komissio

Kanteen kohde: SEUT 107 artikla (valtioneuvosto) – Kielletty valtioneuvosto – Komission päätös takaisinperinnästä – Helsingin Bussiliikenne Oy

Asian käsittely: Helsingin Bussiliikenne Oy nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteen, jossa komissio katsoi Helsingin kaupungin Helsingin Bussiliikenne Oy:lle vuosina 2002-2012 myöntämien lainojen (yhteensä 54,2 miljoonaa euroa) olevan unionin valtioneuvostokäytäntöjen vastaisia ja vaati kaupunkia perimään ne takaisin.

Suomi tuki väliintulokirjelmällään (6.5.2020) kantajan esittämää väitettä, jonka komissio on riidanalaisessa päätöksessään arvioinut virheellisesti, että Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:n ja Helsingin Bussiliikenne Oy:n välillä on taloudellinen jatkuvuus. Suomi katsoi myös komission loukanneen Helsingin Bussiliikenne Oy:n oikeutta osallistua hallinnolliseen menettelyyn, koska sille ei menettelyn missään vaiheessa varattu tilaisuutta lausua asiasta.

Tuomio: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 14.9.2022 antamallaan tuomiolla Helsingin Bussiliikenne Oy:n kanteen. Helsingin Bussiliikenne Oy valitti tuomiosta unionin tuomioistuimeen. Valitusasia on vireillä asianumerolla C-697/22 P (Suomen hallitus on valitusasiassa automaattisesti osapuolena, mutta ei jättänyt asiassa kirjallista vastinetta).

4. Asia C-743/19, Euroopan parlamentti vastaan Euroopan unionin neuvosto

Ennakkoratkaisupyyntöjen kohde: Euroopan työviranomaisen perustaminen – Työviranomaisen toimipaikan sijainnista päättäminen – SEUT 341 artikla (unionin toimielinten kotipaikka) – Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös (EU) 2019/1199 Euroopan työviranomaisen toimipaikan sijainnista – Asetus (EU) 2019/1149 Euroopan työviranomaisen perustamisesta

Asian käsittely: Euroopan parlamentti nosti unionin tuomioistuimessa kanteen neuvostoa vastaan. Kanteessa parlamentti vaati tuomioistuinta kumoamaan jäsenvaltioiden hallitusten edustajien 13.6.2019 tekemän päätöksen Euroopan työviranomaisen toimipaikan sijainnista. SEUT 341 artiklassa määrätään, että jäsenvaltioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella unionin toimielinten kotipaikan. Parlamentti katsoi ensinnäkin, että kyseinen artikla ei ole asianmukainen oikeusperusta erillisviraston toimipaikan määrittämiselle, vaan sijaintipaikasta olisi tullut päättää tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Toiseksi parlamentti katsoi, että päätös tulee kumota sillä perusteella, että sitä ei ole asianmukaisesti perusteltu.

Suomi tuki väliintulokirjelmällään (26.6.2020) neuvostoa ja katsoi, että unionin tuomioistuimen tulisi jättää kanne tutkimatta, koska riidanalainen päätös ei ole neuvoston toimi, eikä kumoamiskannetta ole mahdollista nostaa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksen kumoamiseksi. Suomi katsoi lisäksi, että jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ovat olleet toimivaltaisia tekemään päätöksen Euroopan työviranomaisen sijaintipaikasta. Suomi piti selvänä, että jäsenvaltiot unionin perussopimusten laatijoina ovat tarkoittaneet, että SEUT 341 artikla soveltuu myös kyseessä olevan kaltaisten unionin elinten ja virastojen kotipaikasta päättämiseen. Suomi katsoi myös, ettei päätöksessä ole laiminlyöty perusteluvollisuutta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Bobek* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.10.2021.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 14.7.2022 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, ettei riidanalainen päätös ole neuvoston toimi vaan poliittinen toimi, jolla ei ole sitovia oikeusvaikutuksia ja jonka jäsenvaltiot ovat hyväksyneet kollektiivisesti. Se ei näin ollen voi olla kumoamiskanteen kohteena. Tuomion perusteluissa todettiin, että SEUT 341 artiklaa ei voida tulkita siten, että sitä sovellettaisiin Euroopan työviranomaisen kaltaisen unionin elimen tai laitoksen kotipaikan valintaan. Tuomioistuin katsoi, että toimivalta päättää kyseisen viraston kotipaikan vahvistamisesta ei kuulu jäsenvaltioille vaan unionin lainsäätäjälle.

5. Asia C-161/20, Euroopan komissio vastaan Euroopan unionin neuvosto

Kanteen kohde: Neuvoston päätöksen kumoaminen – Kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO) tehtävän ehdotuksen toimittaminen jäsenvaltioiden ja komission puolesta – SEUT 3 artiklan 2 kohta (unionin yksinomainen toimivalta) – SEU 17 artikla 1 kohta (komission tehtävät) – YK:n yleiskokouksen päätöslauselma 65/276 Euroopan unionin osallistumisesta Yhdistyneiden kansakuntien työhön

Asian käsittely: Komission neuvostoa vastaan nostaman kumoamiskanteen kohteena oli se, että neuvoston puheenjohtaja toimitti kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO) jäsenvaltioiden ja komission puolesta ehdotuksen, joka koskee ohjeiden käyttöönottoa kestävien vaihtoehtoisten polttoaineiden polttoaineketjun elinkaaren alkupään kasviuonekaasupäästöjen arvioimiseksi. Komissio katsoi kanteessaan, että ehdotus on kokonaan EU:n yksinomaisessa toimivallassa ja olisi siten tullut lähettää komission toimesta EU:n nimissä. Komissio tukeutui kahden kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koskee unionin yksinomaista toimivaltaa koskevan SEUT 3 artiklan 2 kohdan ja toinen komission toimivaltuuksia koskeva SEU 17 artiklan 1 kohdan rikkomista.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (9.12.2020) ja suullisessa käsittelyssä (7.9.2021) neuvoston vaatimusta kanteen hylkäämisestä. Suomi korosti asian laajempaa merkitystä ja siinä annettavan ratkaisun horisontaalista merkitystä siltä osin kuin on kyse EU:n ja jäsenvaltioiden välisestä toimivallanjaosta ja toimielinten toimivaltuuksista erityisesti ulkoisessa toiminnassa sekä EU:n ulkoisen edustamisen yhtenäisyydestä. Suomi katsoi, ettei komissio ole pystynyt osoittamaan, että unionilla olisi riidanalaisen toimen kattamalla alalla yksinomainen toimivalta. Suomi korosti, että komissiolla on IMO:ssa vain tarkkailijan asema, eikä EU organisaationa ole lainkaan siellä edustettuna. Näin ollen noudatettua menettelyä, jossa ehdotuksen teki neuvoston kiertävä puheenjohtaja EU:n jäsenvaltioiden ja komission puolesta, on pidettävä sekä oikeudellisesti että käytännön kannalta asianmukaisimpana menettelytapana. Lisäksi Suomi katsoi, ettei myöskään Lissabonin sopimuksen voimaantulosta tai YK:n yleiskokouksen päätöslauselmasta EU:n osallistumisesta Yhdistyneiden kansakuntien työhön vastoin komission väitettä seuraa, että noudatettu menettely oli virheellinen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 25.11.2021.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi 5.4.2022 antamallaan tuomiolla komission kanteen.

6. Asia T-657/20, Ryanair vastaan komissio

Kanteen kohde: Valtiontuki – Komission päätös hyväksyä Suomen valtion osallistuminen Finnairin osakeantiin – SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohta (jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen tarkoitettu valtiontuki) – covid-19

Asian käsittely: Ryanair nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jolla se vaati kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio on jättänyt vastustamatta Suomen valtion osallistumista Finnairin osakeantiin aiemman omistuksensa mukaisessa suhteessa. Ryanair katsoi, että komissio on soveltanut virheellisesti tilapäisiä covid-19-valtiontukipuitteita ja niin sanottua tasapainotestiä, jossa vertaillaan tuen edullisia vaikutuksia sen kilpailua vääristäviin vaikutuksiin, sekä katsonut virheellisesti, että Finnairilla ei ollut huomattavaa markkinavoimaa.

Suomi tuki vastaajana olevaa komissiota väliintulokirjelmässään (3.5.2021) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (8.12.2021) ja katsoi, että unionin yleisen tuomioistuimen tulisi hylätä kantajan vaatimus komission riidanalaisen päätöksen kumoamisesta. Suomi totesi olevan kiistatonta, että Suomen taloudessa on pandemian seurauksena vakava häiriö ja että Finnairin tukemisella voidaan edesauttaa tämän häiriön poistamista. Suomi korosti, että osakeantiin osallistuminen samoin ehdoin yksityisten sijoittajien kanssa on lähtökohtaisesti markkinaehtoinen toimenpide ja että pääomistusta on pidetty riidanalaisessa päätöksessä valtiontukena vain sen vuoksi, että siihen liittyy läheisesti tueksi katsottava valtiontakaus. Suomi toi myös esiin Finnairin merkityksen muun muassa kansantalouden, huoltovarmuuden ja alueellisen saavutettavuuden kannalta.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* hylkäsi Ryanairin kanteen 22.6.2022 antamallaan tuomiolla. Ryanair on valittanut tuomiosta unionin tuomioistuimeen. Valitusasia on vireillä unionin tuomioistuimessa asianumerolla C-588/22 P (ks. jäljempänä 2.2.3.3 kohta).

7. Asia C-156/21, Unkari vastaan parlamentti ja neuvosto

Kanteen kohde: Yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi tehty asetus (EU, Eurotom) 2020/2092 – Oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen unionin talousarvion suojaamiseksi – SEU 7 artiklan (unionin arvojen rikkomisen) mukaisen mekanismin kiertäminen – Toissijaisuusperiaate – Suhteellisuusperiaate

Asian käsittely: Unkari nosti unionin tuomioistuimessa kanteen yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi annetun asetuksen kumoamiseksi. Asetus mahdollistaa unionin varoista tehtävien maksujen keskeyttämisen, vähentämisen tai lykkäämisen, jos saajana oleva jäsenvaltio rikkoo oikeusvaltion periaatteita tavalla, joka vaikuttaa unionin talousarvion moitteettomaan varainhoitoon tai unionin taloudellisten etujen suojaamiseen. Unkari väitti kanteessaan muun muassa, että asetukselta puuttuu asianmukainen oikeusperusta, että sillä kierretään oikeusvaltiomenettelyä sekä että sillä rikotaan oikeusvarmuuden periaatetta, suhteellisuusperiaatetta ja oikeussääntöjen selkeyttä koskevaa vaatimusta.

Suomi keskittyi asian suullisessa käsittelyssä (11.-12.10.2021) erityisesti käsittelemään asetuksen oikeusperustaa, neuvoston oikeudellisen yksikön lausunnon käyttämistä kantajien toimesta sekä Eurooppa-neuvoston roolia asetuksen mukaisessa menettelyssä. Suomi katsoi, että asetuksen oikeusperusta on asianmukainen ja että Eurooppa-neuvoston rooli menettelyssä on unionin oikeuden mukainen. Lisäksi hallitus katsoi, että kantajat eivät olisi saaneet viitata kirjelmässään neuvoston oikeudellisen yksikön ei-julkiseen lausuntoon ja ettei kyseistä lausuntoa joka tapauksessa voida käyttää tukemaan kantajien väitteitä niiden esittämällä tavalla.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi 16.2.2022 antamallaan tuomiolla Unkarin kanteen.

8. Asia C-157/21, Puola vastaan parlamentti ja neuvosto

Kanteen kohde: Yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi tehty asetus (EU, Eurotom) 2020/2092 – Oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen unionin talousarvion suojaamiseksi – SEU 7 artiklan (unionin arvojen rikkomisen) mukaisen mekanismin kiertäminen – Toissijaisuusperiaate – Suhteellisuusperiaate

Asian käsittely: Puola nosti unionin tuomioistuimessa kanteen yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi annetun asetuksen kumoamiseksi. Asetus mahdollistaa unionin varoista tehtävien maksujen keskeyttämisen, vähentämisen tai lykkäämisen, jos saajana oleva jäsenvaltio rikkoo oikeusvaltion periaatteita tavalla, joka vaikuttaa unionin talousarvion moitteettomaan varainhoitoon tai unionin taloudellisten etujen suojaamiseen. Puola väitti kanteessaan muun muassa, että asetukselta puuttuu oikeusperusta ja että oikeusperusta on

joka tapauksessa virheellinen. Lisäksi asetuksella rikotaan oikeusvaltiomenettelyä sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita, yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja oikeusvarmuuden periaatetta.

Suomi keskittyi asian suullisessa käsittelyssä (11.-12.10.2021) erityisesti käsittelemään asetuksen oikeusperustaa, neuvoston oikeudellisen yksikön lausunnon käyttämistä kantajien toimesta sekä Eurooppa-neuvoston roolia asetuksen mukaisessa menettelyssä. Suomi katsoi, että asetuksen oikeusperusta on asianmukainen ja että Eurooppa-neuvoston rooli menettelyssä on unionin oikeuden mukainen. Lisäksi hallitus katsoi, että kantajat eivät olisi saaneet viitata kirjelmässään neuvoston oikeudellisen yksikön ei-julkiseen lausuntoon ja ettei kyseistä lausuntoa joka tapauksessa voida käyttää tukemaan kantajien väitteitä niiden esittämällä tavalla.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi 16.2.2022 antamallaan tuomiolla Puolan kanteen.

9. Asia T-709/21, WhatsApp Ireland vastaan Euroopan tietosuojaneuvosto (EDPB)

Kanteen kohde: Tietosuoja – Euroopan tietosuojaneuvoston sitova päätös 1/2021 – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 (GDPR) – Johtavan valvontaviranomaisen ja muiden osallistuvien valvontaviranomaisten välinen yhteistyö – Euroopan tietosuojaneuvoston kiistanratkaisumenettely

Asian käsittely: WhatsApp Ireland Ltd (WhatsApp IE) nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen Euroopan tietosuojaneuvoston (EDPB) antaman sitovan päätöksen kumoamiseksi. Tietosuojaneuvoston päätöksellä oli ratkaistu kiista Irlannin tietosuojaviranomaisen johtavana valvontaviranomaisena tekemästä WhatsApp IE:tä koskevasta päätösluonnoksesta. Asian taustalla oli Irlannin tietosuojaviranomaisen oma-aloitteinen tutkinta siitä, noudattaako WhatsApp IE velvoitetta informoida rekisteröityjä henkilötietojen käsittelystä tietosuojasäännösten mukaisesti läpinäkyvästi. Koska Irlannin viranomainen ei ollut päässyt muiden osallistuvien valvontaviranomaisten kanssa yhteisymmärrykseen siitä, miten asia tulisi ratkaista, se oli antanut päätösluonnoksensa Euroopan tietosuojaneuvoston arvioitavaksi yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisessa kiistanratkaisumenenettelyssä. EDPB katsoi päätöksessään, että Irlannin valvontaviranomaisen olisi muutettava päätösluonnostaan läpinäkyvyysvelvoitteiden rikkomisen, hallinnollisen seuraamusmaksun laskemisen ja noudattamismääräajan osalta. WhatsApp IE nosti päätöksestä kanteen, jossa se katsoi muun muassa, että EDPB oli ylittänyt yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen toimivaltansa.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (23.2.2022) vastaajana olevan EDPB:n tukemiseksi.

Määräys: *Unionin yleinen tuomioistuin* jätti 7.12.2022 antamallaan määräyksellä asian tutkimatta katsoen, että WhatsApp Ireland Ltd ei täytä edellytystä, jonka mukaan oikeushenkilön kanneoikeus unionin toimen kumoamiseksi edellyttää, että kyseinen toimi koskee sitä suoraan.

2.2.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

Tässä jaksossa esitellään ne kanneasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa Suomi on osallistunut väliintulijana ja joissa on kertomuskaudella annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus mutta ei vielä tuomiota.

1. Asia C-204/21, Euroopan komissio vastaan Puolan tasavalta

Kanteen kohde: Oikeusvaltioperiaate – Tuomioistuinten puolueettomuuden ja riippumattomuuden tutkiminen – Puolan ylimmän tuomioistuimen kurinpitajaoston toimivalta – SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta (jäsenvaltioiden velvollisuus turvata tehokkaat oikeussuojakeinot) – SEUT 267 artikla (ennakkoratkaisumenettely) – EU:n perusoikeuskirjan 7 (yksityis- ja perhe-elämän suoja), 8 (henkilötietojen suoja) ja 47 artikla (oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen) – Unionin yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 (GDPR)

Asian käsittely: Komissio on nostanut unionin tuomioistuimessa kanteen Puolaa vastaan. Kanne koskee niiden muutosten, joita eräisiin Puolan tuomioistuinlaitokseen liittyviin lakeihin tehtiin 20.12.2019, yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa. Komission väitteet koskevat muun muassa niitä säännöksiä, joilla estetään puolalaisia tuomareita tutkimasta niiden unionin oikeuden määräysten noudattamista, joiden mukaan kansallisten tuomioistuinten on oltava laillisesti perustettuja sekä riippumattomia ja puolueettomia, ja esittämästä tätä koskevia ennakkoratkaisupyyntöjä unionin tuomioistuimelle sekä Puolan ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston toimivaltuuksia.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (11.11.2021) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (28.6.2022) erityisesti komission SEU 19 artiklan, SEUT 267 artiklan ja EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklan rikkomiseen liittyviä väitteitä. *Suomi* katsoi, että Puolan kansallisten säännösten soveltaminen on selvässä ristiriidassa tuomarien riippumattomuuden vaatimuksen kanssa ja korosti sen tärkeyttä, että tuomarit on suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa heidän riippumattomuutensa. Toiseksi *Suomi* katsoi aiemmasta oikeuskäytännöstä seuraavaa, että kurinpitojaosto ei ole riippumaton ja korosti sen tärkeyttä, että puolalaisten tuomareiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat asiat ratkaisee sellainen elin, joka itse täyttää riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Collins* katsoi 15.12.2022 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että Puola on rikkonut unionin oikeutta poistamalla kansallisilta tuomioistuimilta mahdollisuuden varmistaa, että unionin oikeuden soveltajana on kaikissa tapauksissa riippumaton ja puolueeton tuomioistuin, antamalla ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaostolle toimivaltaa tuomareiden asemaa koskeissa asioissa sekä loukkaamalla tuomareiden oikeutta yksityiselämän kunnioittamiseen ja henkilötietojen suojaan.

2.2.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

Tässä jaksossa esitellään ne kanneasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa *Suomi* on osallistunut kertomuskaudella väliintulijana tekemällä väliintulohakemuksen tai väliintulokirjelmän taikka osallistumalla suulliseen käsittelyyn, mutta joissa ei ole vielä annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta tai tuomiota

1. Asia C-353/21 P, *Ryanair vastaan Euroopan komissio*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-388/20 antama tuomio – Valtiontuet – SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohta (jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen tarkoitettu valtiontuki) – Valtiontakaus Finnairin lainalle – covid-19-pandemia – Ryanair DAC:n valitus unionin yleisen tuomioistuimen antamasta tuomiosta

Asian käsittely: *Unionin yleinen tuomioistuin* hylkäsi 14.4.2021 antamallaan tuomiolla (T-388/20) kanteen, jonka Ryanair DAC oli nostanut komissiota vastaan. Kanteellaan Ryanair vaati unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio oli jättänyt vastustamatta Suomen valtion takausta Finnairin lainalle covid-19 -pandemian olosuhteissa. Ryanair valitti yleisen tuomioistuimen tuomiosta unionin tuomioistuimeen katsoen, että unionin yleinen tuomioistuin on tuomiossaan tehnyt oikeudellisen virheen ja vääristellyt tosiseikkoja Ryanairin asiassa T-388/20 esittämien kanneperusteiden osalta.

Suomi esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, joten Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. *Suomi* katsoi vastineessaan (1.10.2021), että Ryanairin valitus on hylättävä. *Suomi* katsoi, että Ryanairin valituksessaan esittämät väitteet riidanalaiseen tuomioon sisältyvistä oikeudellisista virheistä olivat perusteettomia ja että tuomio perustui oikein esitettyihin tosiseikkoihin. *Suomi* totesi, että Ryanair ei ole esittänyt valituksessaan mitään sellaista, mikä antaisi aihetta muuttaa unionin yleisen tuomioistuimen arviointia asiassa. *Suomi* katsoi olevan kiistatonta, että Suomen taloudessa on pandemian seurauksena vakava häiriö ja että Finnairin tukemisella voidaan edesauttaa tämän häiriön poistamista. Finnairin mahdollisella konkurssilla olisi vakavia haitallisia vaikutuksia Suomen kykyyn selviytyä kriisin ylitse ja se vaikeuttaisi merkittävästi myös maan kykyä elpymiseen kriisin jälkeen. *Suomi* toi esiin Finnairin merkityksen muun muassa kansantalouden, huoltovarmuuden ja

alueellisen saavutettavuuden kannalta. Lisäksi Suomi korosti, että komissiolla on SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sovellettaessa laaja harkintavalta.

Suomi katsoi vastauksessaan 17.2.2022 edelleen, että Ryanair ei ole vastauksessaan tuonut esiin mitään sellaista, mikä antaisi aiheita arvioida asiaa toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on riidanalaisessa tuomiossaan T-388/20 tehnyt.

Asian käsittelyn keskeyttäminen: Unionin tuomioistuin on 9.11.2022 antamallaan päätöksellä keskeyttänyt asian käsittelyn, kunnes asioissa C-209/21 P, C-210/21 P, C-320/21 P ja C-321/21 P annetaan lopullinen tuomio.

2. Asia T-444/21, Ryanair vastaan Euroopan komissio

Valituksen kohde: Valtiontuet – SEUT 107 artiklan 2 kohdan b alakohta – covid-19 – Lentoliikenne – Finnairin hybridilaina

Asian käsittely: Ryanair on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jolla se vaatii kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio on jättänyt vastustamatta toimenpidettä, jossa Suomen valtio myöntää Finnairille hybridilainajärjestelyn, limiittinä enintään n. 350 miljoonaa euroa. Toimenpiteen tarkoituksena oli covid-19-pandemiasta johtuvien matkustusrajoitusten ja muiden epidemiantorjuntaan liittyvien toimenpiteiden aiheuttaman vahingon korvaaminen aikaväleillä 16.3.2020–30.6.2020 ja 1.7.2020–31.12.2020.

Suomi tuki vastaajana olevaa komissiota väliintulokirjelmässään (3.2.2022) ja katsoi, että unionin yleisen tuomioistuimen tulisi hylätä kantajan vaatimus komission riidanalaisen päätöksen kumoamisesta. Suomi totesi, että covid-19 -pandemia on aiheuttanut tilanteen, jossa poikkeuksellisten olosuhteiden käsilläolo on kiistatonta. Finnairille on aiheutunut vahinkoja, jotka ovat suorassa syy-seuraussuhteessa covid-19 -pandemiaan ja siitä aiheutuneisiin matkustusrajoituksiin ja muihin epidemiantorjuntatoimenpiteisiin. SEUT 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla tällaisen vahingon kompensatioon tarkoitettu tuki soveltuu sisämarkkinoille. Tuki on niin ikään oikeasuhtainen syntyneeseen vahinkoon nähden.

3. Asia C-588/22 P, Ryanair vastaan komissio

Valituksen kohde: Unionin tuomioistuimen asiassa T-657/20 antama tuomio – Valtiontuet – SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohta (jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen tarkoitettu valtiontuki) – Finnairin pääomitus – covid-19-pandemia – Ryanair DAC:n valitus unionin yleisen tuomioistuimen antamasta tuomiosta

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 22.6.2022 antamallaan tuomiolla (T-657/20) kanteen, jonka Ryanair oli nostanut komissiota vastaan. Kanteellaan Ryanair vaati kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio oli jättänyt vastustamatta toimenpidettä, jossa Suomen valtio osallistuu Finnairin osakeantiin omistuksensa suhteessa. Pääomituksen tarkoituksena oli parantaa Finnairin taseasemaa ja maksuvalmiutta covid-19-pandemian aiheuttamassa poikkeuksellisessa tilanteessa. Ryanair valitti yleisen tuomioistuimen tuomiosta unionin tuomioistuimeen katsoen, että unionin yleinen tuomioistuin on tuomiossaan tehnyt oikeudellisen virheen ja selvästi ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla.

Suomi esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, joten Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. Suomi katsoi vastineessaan (5.12.2022), että Ryanairin valitus on hylättävä. Suomi katsoi, että Ryanairin vaatimukset ja sen esittämät väitteet riidanalaisen tuomion oikeudellisista virheistä ovat perusteettomia ja että tuomio perustuu oikein esitettyihin tosiseikkoihin. Suomi totesi, että Ryanair ei ole esittänyt valituksessaan mitään sellaista, mikä antaisi aiheita muuttaa unionin yleisen tuomioistuimen arviointia asiassa. Suomi katsoi olevan kiistatonta, että Suomen taloudessa on pandemian seurauksena vakava häiriö ja että Finnairin tukemisella voidaan edesauttaa tämän häiriön poistamista. Finnairin mahdollisella konkurssilla olisi vakavia haitallisia vaikutuksia Suomen kykyyn selviytyä kriisin ylitse ja se vaikeuttaisi merkittävästi myös maan kykyä elpymiseen kriisin jäl-

keen. Suomi toi esiin Finnairin merkityksen muun muassa kansantalouden, huoltovarmuuden ja liikenneyhteyksien tarpeen täyttämisen kannalta. Lisäksi Suomi korosti, että komissiolla on SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sovellettaessa laaja harkintavalta.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen tai perusteltuun lausuntoon tai joissa komission virallinen huomautus tai perusteltu lausunto on saapunut kertomuskauden aikana.

Rikkomusmenettelyt voidaan jakaa unionin oikeuden puutteellista tai virheellistä soveltamista koskeviin (3.1 jakso) ja direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä³ koskeviin (3.2 jakso) menettelyihin. Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin rikkomusmenettelyihin liittyy SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla mahdollisuus määrätä jäsenvaltio maksamaan uhkasakkoa ja/tai kiinteämääräinen hyvitys jo samassa tuomioissa, jossa rikkomus todetaan.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämän rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on yleensä kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomuskanteen johdosta antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Rikkomusmenettely alkaa virallisella huomautuksella. Tämän vaiheen jälkeen komissio voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen, ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**.

Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (**SEUT 260 artiklan 3 kohta**).

³ Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

3.1 UNIONIN OIKEUDEN VIRHEELLISTÄ TAI PUUTTEELLISTA SOVELTAMISTA KOSKEVAT RIKKOMUSMENETTELYT

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 02.12.2021 INFR(2021)2199; *uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista annetun direktiivin (EU) 2018/958 puutteellinen täytäntöönpano*

Komissio katsoo, että Suomi on täytäntöön pannut puutteellisesti eräät niin sanotun suhteellisuusarviointidirektiivin säännökset. Komissio katsoo, että direktiivi on saatettu soveltamisalaa koskevan säännöksen osalta puutteellisesti osaksi Ahvenanmaan lainsäädäntöä, ja että uusien toimenpiteiden ennakoarviointia ja seuranta sekä tiedottamista ja sidosryhmien osallistumista koskevat direktiivin säännökset on saatettu puutteellisesti osaksi Manner-Suomen ja Ahvenanmaan lainsäädäntöä.

Suomen vastauksessa (11.2.2022) ilmoitettiin, että Ahvenanmaa tulee täsmentämään lainsäädäntöään direktiivin soveltamisalan osalta. Muilta osin vastauksessa kiistettiin komission väitteet sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan osalta.

2. Virallinen huomautus 02.12.2021 INFR(2021)2234; *unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin annetun direktiivin (EU) 2017/1371 puutteellinen täytäntöönpano*

Komissio katsoo, että petostentorjuntadirektiivin täytäntöönpano on puutteellista, koska yllytystä, avunantoa ja yritystä ei olisi kriminalisoitu varojen väärinkäytön osalta. Suomi ei komission mukaan olisi myöskään sisällyttänyt lahjuksen ottamista ja varojen väärinkäyttöä niihin rikoksiin, joista oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen silloin kun ne on tehty oikeushenkilön hyväksi.

Suomen vastauksessa (2.2.2022) katsottiin, että komission esille nostamat säännökset on täytäntöön pantu Suomessa riittävällä ja asianmukaisella tavalla, ja esitettiin yksityiskohtaiset perustelut tälle kannalle.

3. Virallinen huomautus 06.04.2022 INFR(2022)4010; *yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 ja lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin (EU) 2016/680 puutteellinen täytäntöönpano*

Komissio katsoo, että Suomen lainsäädäntö ei täytä yleisen tietosuoja-asetuksen ja lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin mukaisia vaatimuksia, koska Suomen lainsäädännössä ei taata tehokasta oikeussuojakeinoja tilanteessa, jossa tietosuojavaalutettu ei ole käsitellyt kantelua tai ilmoittanut rekisteröidylle kolmen kuukauden kuluessa asian käsittelystä. Komissio perustelee näkemystään keskeisesti sillä, että oikeuskanslerin tai oikeusasiamiehen suorittamassa valvonnassa ei voida antaa sitovia päätöksiä, vaikka niiden lausuntoja ja suosituksia yleensä noudatetaan.

Suomen vastauksessa (17.6.2022) katsottiin, että kansallinen lainsäädäntö on asetuksen ja direktiivin mukainen. Vastauksessa selitettiin, että ylimpien laillisuusvalvojen suorittama valvonta yhdessä muiden oikeussuojakeinojen kanssa (oikeussuojakeinojen kokonaisuus) täyttää asetuksen ja direktiivin mukaiset velvoitteet.

4. Virallinen huomautus 15.07.2022 INFR(2022)2029; *ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetun direktiivin 2008/50/EY puutteellinen täytäntöönpano*

Komissio katsoo, että ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanossa on eräitä puutteita. Komissio kiinnittää huomiota direktiivin 2 (Määritelmät), 15 (PM_{2,5}-hiukkasille altistumisen kansallinen vähennystavoite ihmisten terveyden suojelemiseksi), 18 (Sellaisia alueita ja taajamia koskevat vaatimukset, joiden osalta otsonipitoisuudet ovat pitkän aikavälin tavoitteiden mukaiset) ja 25 (Valtioiden rajat ylittävä ilman pilaantuminen) artiklan sekä direktiivin liitteiden osien täytäntöönpanoon.

Suomen vastauksessa (14.9.2022) ilmoitettiin, että Suomessa aloitetaan lainsäädäntömuutosten valmistelu siltä osin kuin komissio on kiinnittänyt huomiota direktiivin säännösten täytäntöönpanoon. Liitteen III osalta täytäntöönpanon ei kuitenkaan katsottu olevan puutteellinen.

5. Virallinen huomautus 29.09.2022 INFR(2022)2108; sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta ja tiemaksujen laiminlyöntiä koskevien tietojen rajatylittävän vaihtamisen helpottamisesta annetun direktiivin (EU) 2019/520 puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomen toteuttamat kansalliset toimenpiteet niin kutsutun EETS-direktiivin täytäntöönpanemiseksi ovat osin puutteellisia.

Suomen vastauksessa (24.11.2022) ilmoitettiin, että Suomessa aloitetaan lainsäädäntömuutosten valmistelu niiden säännösten osalta, joiden täytäntöönpano komission mukaan on puutteellinen. Siltä osin kuin kysymys oli erään määritelmän täytäntöönpanosta (direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 15 alakohta, ”tietullin perustiedot”) *Suomi* katsoi, että komissiolle toimitettu täydentävä notifiointi huomioon ottaen direktiivin täytäntöönpano on kyseiseltä osin täydellinen.

3.1.2 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 06.04.2022 INFR(2020)0525; Energiatehokkuusdirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2018/2002 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi on täytäntöönpannut puutteellisesti eräät energiatehokkuusdirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin säännökset. Kysymys on tiettyjen energiansäästövelvoitteeseen liittyvien säästöjen laskemisesta Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla, sekä Ahvenanmaan osalta myös liitteestä VIIa, joka sisältää lämmityksen, jäädytyksen ja lämpimän käyttöveden laskutus- ja kulutustietoja koskevat vähimmäisvaatimukset, kuten esimerkiksi laskutus- tai kulutustietojen vähimmäistiheyden ja laskuun sisältyvät vähimmäistiedot.

Suomi katsoi vastauksessaan (2.6.2022) ensisijaisesti, että komission noudattama menettely on virheellinen. *Komissio* ei voi esittää direktiivin täytäntöönpanon sisältöön liittyviä väitteitä vasta perustellun lausunnon vaiheessa rikkomusmenettelyssä, joka on alkanut direktiivin täytäntöönpanon viivästyminen koskevana menettelynä. *Suomi* katsoi toissijaisesti, että direktiivi on saatettu asianmukaisesti osaksi Manner-Suomen ja Ahvenanmaan lainsäädäntöä. Vastauksessa ilmoitettiin, että Suomi kuitenkin täsmentää direktiivin notifiointia ja Ahvenanmaan osalta myös lainsäädäntöä tietyiltä osin komission esittämien väitteiden johdosta.

2. Perusteltu lausunto 15.07.2022 INFR(2020)0181; rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2010/31/EU ja energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2018/844 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole antanut kaikkia direktiivin 2018/844 täytäntöönpanon edellyttämiä säännöksiä. *Komissio* yksilöi lausunnossaan useita direktiivin säännöksiä ja selostaa, miksi se pitää niiden täytäntöönpanoa puutteellisena Manner-Suomen ja/tai Ahvenanmaan osalta.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (13.9.2022) ryhtyneensä sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan osalta valmistelevaan komission esiin nostamien puutteiden korjaamiseksi lainsäädäntömuutoksia, joiden arvioitiin voivan tulla voimaan vuoden 2023 alusta. Ahvenanmaan osalta vastauksessa myös kiistettiin osa komission väitteistä sekä luvattiin täydentää aiemmin toimitettua notifiointia. Lisäksi *Suomi* katsoi komission asiassa noudattaman menettelyn olevan perussopimuksen vastainen. Koska esillä oleva rikkomusmenettely on käynnistynyt täytäntöönpanon viivästyminen koskevana menettelynä, siinä ei voida arvioida direktiivin säännösten sisällöllistä asianmukaisuutta.

3. Perusteltu lausunto 29.09.2022 INFR(2020)2350; eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun direktiivin (EU) 2016/343 puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että syyttömyysolettamadirektiivin 4 artiklan 1 kohdan täytäntöönpano on Suomessa puutteellista. Säännös velvoittaa jäsenvaltiot varmistamaan, ettei epäiltyyn tai syytettyyn viitata syyllisenä niin kauan kuin hänen syyllisyyttään ei ole laillisesti näytetty toteen.

Suomi katsoi vastauksessaan (24.11.2022) edelleen, että direktiivin 4 artiklan 1 kohta on täytäntöön pantu Suomessa asianmukaisella ja riittävällä tavalla. Kiellon viitata epäiltyyn tai syytettyyn syyllisenä katsottiin olevan olennainen osa Suomen oikeudessa voimassa olevaa syyttömyysolettamaa.

3.2 DIREKTIIVIEN TÄYTÄNTÖÖNPANON VIIVÄSTYMISTÄ KOSKEVAT RIKKOMUSMENETTELYT

3.2.1 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 28.01.2022 INFR(2022)0078-INFR(2022)0082; viiden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2019/904, (EU) 2019/1937, (EU) 2019/2161, (EU) 2020/367 ja (EU) 2021/1226 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (28.3.2022) todettiin, että direktiivit (EU) 2020/367 ja (EU) 2021/1226 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin (EU) 2019/904 täytäntöönpanon todettiin olevan osittain kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu. Direktiivien (EU) 2019/1937 ja (EU) 2019/2161 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

2. Virallinen huomautus 25.03.2022 INFR(2022)0217; direktiivin (EU) 2020/1057 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2020/1057 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.05.2022) todettiin, että direktiivi (EU) 2020/1057 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

3. Virallinen huomautus 24.05.2022 INFR(2022)0272-INFR(2022)0274; kolmen direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2021/1978, (EU) 2021/1979 ja (EU) 2021/1980 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (08.07.2022) todettiin, että direktiivit (EU) 2021/1978, (EU) 2021/1979 ja (EU) 2021/1980 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

4. Virallinen huomautus 20.07.2022 INFR(2022)0303-INFR(2022)0304; kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2019/882 ja (EU) 2021/2261 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (16.09.2022) todettiin, että direktiivien (EU) 2019/882 ja (EU) 2021/2261 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

5. Virallinen huomautus 21.09.2022 INFR(2022)0358; direktiivin (EU) 2019/1152 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2019/1152 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.11.2022) todettiin, että direktiivi (EU) 2019/1152 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

6. Virallinen huomautus 29.11.2022 INFR(2022)0420-INFR(2022)0421; kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2021/1716 ja (EU) 2021/1717 täytäntöönpanosta.

3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 02.12.2021 INFR(2021)0235; rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2020/1504 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2020/1504 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (02.02.2022) todettiin, että direktiivi (EU) 2020/1504 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

2. Perusteltu lausunto 19.05.2022 INFR(2021)0231; verkkolähetysdirektiivin (EU) 2019/789 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2019/789 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (08.07.2022) todettiin, että direktiivin (EU) 2019/789 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3. Perusteltu lausunto 19.05.2022 INFR(2021)0232; tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla annetun direktiivin (EU) 2019/790 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2019/790 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (18.07.2022) todettiin, että direktiivin (EU) 2019/790 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4. Perusteltu lausunto 15.07.2022 INFR(2022)0079; unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun direktiivin (EU) 2019/1937 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2019/1937 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (14.09.2022) todettiin, että direktiivin (EU) 2019/1937 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Perusteltu lausunto 29.09.2022 INFR(2021)0421; rahoitustietodirektiivin (EU) 2019/1153 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2019/1153 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.11.2022) todettiin, että direktiivi (EU) 2019/1153 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

6. Perusteltu lausunto 29.09.2022 INFR(2022)0078; tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annetun direktiivin (EU) 2019/904 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin (EU) 2019/904 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (24.11.2022) kerrottiin, että täytäntöönpano saatetaan päätökseen Manner-Suomen osalta jätelain muutoksilla, joita koskeva hallituksen esitys on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä sekä valtioneuvoston asetuksilla. Täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja komissiolle annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu. Ahvenanmaan osalta täytäntöönpano toteutetaan ns. blankettilainsäädännöllä, jolla valtakunnan lainsäädäntöön tehdyt muutokset tulevat automaattisesti voimaan maakunnassa.

4 EU PILOT

Seuraavassa jaksossa luetellaan kertomuskaudella vireille tulleet EU Pilot -tiedustelut. Kertomuskaudella Suomi on vastaanottanut kymmenen uutta EU Pilot -tiedustelua.

EU Pilot -menettely on rikkomusmenettelyä edeltävää epävirallista tiedonvaihtoa komission ja jäsenvaltion välillä. Menettelyä koskeva kirjeenvaihto toteutetaan komission ylläpitämän sähköisen EU Pilot -tietokannan kautta.

EU Pilot -menettelyyn liittyvät komission tiedustelut voivat koskea esimerkiksi **unionin oikeuden moitteetonta soveltamista** tai **kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta unionin lainsäädännön kanssa**. Komission tiedustelut voivat perustua unionin kansalaisten ja yritysten tekemiin kanteluihin tai komissio voi suorittaa tiedusteluja omasta aloitteestaan. Vastaukset EU Pilot -tiedusteluihin valmistellaan asiasta vastaavassa toimivaltaisessa ministeriössä.

1. EUP(2021)9837; *alkoholin tuonnin rajoitukset*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Komission lisätiedustelu koskee alkoholin tuonnin rajoituksia.

2. EUP(2021)10082; *talletussuojadirektiivin (2014/49/EU) täytäntöönpano*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio pyysi Suomelta selvitystä talletussuojadirektiivin (2014/49/EU) täytäntöönpanosta.

3. EUP(2022)10092; *kansainväliset meriliikenneyhteydet ja palveluhankintasopimukset*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esitti Suomelle kysymyksiä, jotka koskivat kansainvälisiä meriliikenneyhteyksiä ja palveluhankintasopimusten järjestelmää Suomessa.

4. EUP(2022)10114; *rahanpesudirektiivin (2015/849/EU) täytäntöönpano*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee rahanpesudirektiiviä (2015/849/EU) ja tosiasiallisia edunsaajia.

5. EUP(2022)10163; *arvonlisäverodirektiivin (2006/112/EY) täytäntöönpano*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koski arvonlisäverosäätelyä ja palautustavaroiden maahantuonnin verottomuuden edellytyksiä.

6. EUP(2022)10182; *syöpädirektiivin (2398/2017/EU) täytäntöönpano*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee puutteita, jotka komissio on havainnut arvioidessaan syöpädirektiivin (2398/2017/EU) täytäntöönpanoa Suomessa.

7. EUP(2022)10231; *rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (2010/31/EU) mukaiset ilmoitukset*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koski rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (2010/31/EU) mukaisen ilmoituksen toimittamatta jättämistä.

8. EUP(2022) 10279; toisen maksupalveludirektiivin (2015/2366/EU) täytäntöönpano

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee puutteita, jotka komissio on havainnut arvioidessaan toisen maksupalveludirektiivin (2015/2366/EU) täytäntöönpanoa Suomessa.

9. EUP(2022)10305; kauppatapadirektiivin (2019/633/EU) mahdollinen rikkominen

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee kauppatapadirektiivin (2019/633/EU) mahdollista rikkomista.

10. EUP(2022) 10341; tulliedustuksesta perittävät maksut

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee Postia ja tulliedustuksesta perittäviä maksuja.

5 NOTIFIKAATIOT

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) Manner-Suomen osalta 83 kpl ja Ahvenanmaan osalta 40 kpl.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Kuvat etukannessa:
Palatsin pääsisäänkäynti
Themis-rakennus

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuin, G.Fessy/CJUE

EU-tuomioistuinasiat / OIK-30
Ulkoministeriö
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (keskus) 0295 160 01
OIK-30@gov.fi